

Solborg

Fråsegner til PBE om planframlegg

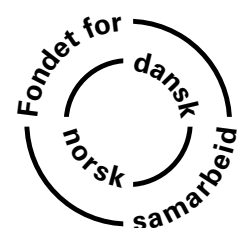
Slik det var:
Lysebu
- "Inne i skogen,
oppe i lyset"

Status i dag:
Soria Moria har selt
ut området mellom
Lysebuveien og
Voksenkollveien
(33/3146 og 33/410) og
gjort det til bustadfelt.
I tillegg er Fuglemyra
(33/3137) utbygd. Alt
før det har det skjedd
utbygging langs Lille-
vannsveien og i nedre
del av Orreskogen.

Planforslaget:
Den siste delen av
skogen blir borte,
og Lysebu blir inn-
bygd og liggande
på nedsida av ein
trafikkert veg.

”Man kan ikke være trygg for noe som er skjønt - i Stavanger”, skrev Garborg i sin tid, da noen ville fylle igjen Breiavatnet for å gi plass til jernbanen. Måtte ikke det samme sies om Oslo!

Jan Inge Sørbø

Lægeforeningen burde besinde sig, helbredelse findes ikke gennem destruktions af det skønne

Karen Margrethe Boe

Det var aldri meningen at Legeforeningen skulle kunne gjøre stor profitt på denne eiendommen.

Orreskogen Huseierforening

Å gi en gave innebærer i samsvar med rådende etikk at en ikke kan ta den tilbake etter eget behov. Det er imidlertid det som vil skje dersom Oslo kommune nå gir tillatelse til hensynsløs kommersiell utnyttelse av de arealene som grenser tett opp til nasjonalgaven Lysebu. Oslo vil i så fall gjøre seg skyldig i brudd både med opplagte naturvern-hensyn og med nasjonale forutsetninger da gaven ble gitt, og slik bidra til å bringe skam over både seg selv og Norge.

Vigdís Ystad

Bydelen, etatar, granneinstitusjonar:

Bydel Vestre Aker

Arbeidsutvalget behandlet saken i møte 14.08.2017 etter og fattet følgende vedtak Bydelsutvalget i Vestre Aker vil at byens grønne profil ivaretas og at en eventuell utbygging tar hensyn til dette. Det er i kommentarene reist tvil om hvor godt utbyggingen kan sikre mot negative fjernvirkninger. Bydelen er derfor skeptisk til gesimshøyder opp mot 9 meter, og tomtestørrelser på rundt 500 m² per bolig. Holmenkollreguleringen må følges, og bydelen mener at lavere gesimshøyde og tomtestørrelser på rundt 600 m² i større grad vil ligge innenfor Holmenkollreguleringen.

Bydelen er videre særlig opptatt av at nasjonalgaven Lysebu i størst mulig grad blir skånet i den foreslåtte utbygging. Det er tatt inn en del bestemmelser og tiltak som skal sikre Soria Moria som parti utbyggingen, men lite er gjort for på tilsvarende måte sikre Lysebus interesser og nasjonalgavens preg som "hotellet i skogen". Her kreves det særlig aktsomhet.

Bydelen viser derfor til tre forhold som må fremheves:

1. Atkomstveien til utbyggingsområdet må flyttes lenger vekk fra Lysebu. Bydelen mener det på Soria Morias egen tomt finnes bedre alternativer som ikke i så stor grad vil sjenerer Lysebu som den foreslåtte atkomstveien. En mulighet er å legge atkomstveien over det som i dag er parkeringsplass for Soria Moria.
1. Boligene nærmest Lysebu må tas ut av planen. Bydelen ønsker større avstand mellom ny bebyggelse og Lysebu.
1. Det må i større grad avklares negative virkninger for Lysebu med sjenerende lys og gjenskinn fra den foreslåtte utbyggingen. Lysstøy er i denne sammenheng meget sentralt for Lysebus særegne karakter og verdi som nasjonalgave.

Trafikkøkningen som følge av utbyggingen er beregnet til 350 ÅDT. Denne trafikken vil bidra til økt trafikk forbi Besserud, og videre til Slemdal-, Vinderen- og Smestadkryssene. Bydelsutvalget ønsker en samlet vurdering av trafikkøkningen sammen med de andre vedtatte og planlagte utbyggingene i området. Det er viktig at fo11au/tursti langs Voksenkollveien sikres i rekkefølgebestemmelsene, slik det er beskrevet i Plan- og bygningsetatens alternativ 2 og 3.

Tilgang til kollektivtransport må sikres. Gangvei ned til Lillevann stasjon må inngå i prosjektet og finansieres av utbygger før innflytning. Det må sikres minst en universelt utf01met gangvei til Lillevann stasjon. Dette må inn i rekkefølgebestemmelsene.

Drikke- og sløkkevannskapasiteten må sikres til området før utbygging starter, slik Brann- og redningsetaten og Vann- og avløpsetaten påpeker.

Bydel Vestre Aker vil også påpeke at en så stor utbygging må vurderes opp mot tilgjengelig barnehage- og skolekapasitet. Særlig på barneskoleletrinnene er det liten eller ingen kapasitet i denne del av bydelen, og skolebehovsplanen må revideres med tanke på denne og andre utbygginger som finner sted øverst i Voksenkollen. Bydel Vestre Aker ber byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap rette en særlig henvendelse til Utdanningsetaten og Undervisningsbygg.

Bydelen ber om en tydelig konsekvensvurdering av denne og andre utbygginger i forhold til nåværende og fremtidig barnehage- og skolekapasitet for Voksenkollenområdet.

ELISABETH VENNEVOLD, BYDELSDIREKTØR, VESTRE AKER

Fylkesmannen i Ollo og Akershus

Fylkesmannen har vurdert planforslaget ut fra regionale og nasjonale hensyn innenfor våre ansvarsområder. Basert på oversendt informasjon har vi ingen konkrete merknader til planforslaget. For øvrig viser vi til kommunens ansvar som planmyndighet, jf. Fylkesmannens forventningsbrev til kommunene av 1. mars 2017 (www.fmoa.no, under "plan og bygg, arealforvaltning")

ALEXANDER KARLSSON, RÅDGIVER

Eiendoms- og byfornyelsesetaten

Vi viser til offentlig ettersyn av plan for omregulering fra institusjon til boliger (75 nye boenheter) og hensynssone. Planområdet ligger nær Soria Moria og Lysebu. Det er utarbeidet 3 alternativer til planen.

Eiendoms- og byfornyelsesetaten (EBY) er blant annet tildelt rollen som kommunens grunneierrepresentant og uttaler seg til planforslag både ut fra sin grunneierrolle og ut fra sin rolle som overordnet kommunal avtalepart for utbyggingsavtaler i Oslo kommune.

Til grunneierrollen:

Oslo kommune er berørt som grunneier ved at kjøreadkomst er foreslått over kommunens eiendommer gnr./bnr. 33/1087 og 33/2270. De parsellene av eiendommene som vil inngå i planen, må kjøpes fra Oslo kommune før en utbygging kan finne sted. Salg vil skje til takst.

Ang. utbyggingsavtale:

Det blir aktuelt å inngå utbyggingsavtale basert på de rekkefølgebestemmelsene som blir vedtatt. PBE har utarbeidet 2 av alternativene som skiller seg fra hverandre ved at fortau (alt. 2), alternativt tursti (alt. 3) i Voksenkollveien er forlenget helt frem til Kragstøtten.

Det bør legges best mulig til rette for en god og naturlig adkomst til T-banestasjon. I rekkefølgebestemmelsen «Hensynssone – hensyn grønnstruktur» er det i alt. 1 og 3 stilt følgende krav: «Det skal opparbeides et gangareal gjennom hensynssonen til Lillevannsveien fra felles fortau i planområdets nordre hjørne og ned til turvei A5» (EBYs utheving). I alt. 2 er «til Lillevannsveien» utelatt. Vi antar dette skal være med også her. I rekkefølgebestemmelsenes første avsnitt til alle 3 alternativer mener vi det bør være tilsvarende formulering, hvor «til Lillevannsveien» også er med.

EBY mener det er viktig å sikre trygghet for fotgjengere helt frem til Kragstøtten, men er noe usikker på kvalitetskravene ut fra ønsket om å verne det gamle steingjerdet mellom Soria Moria og Kragstøtten. Det bør utredes nærmere hvilken kvalitet en turvei på strekningen kan få og om denne blir tilfredsstillende. Alternativt om det er mulig å etablere et noe smalere fortau på denne strekningen. EBY vil primært støtte et alternativ med sammenhengende fortau frem til Kragstøtten, subsidiært med fortau og tursti.

Både Lysebu og Voksenåsen har forholdt seg lojalt til intensjonen i Holmenkollvedtektene. Soria Moria har derimot valgt å omdanne eiendommen på en måte som er i strid med det som var intensjonen.

Voksenåsen

Tomten rundt Soria Moria blir nå til privat millionproffitt på bekostning av Oslos blågrønne profil — ran av Oslobefolkningens arv?

Orreskogen Huseierforening

«Utbyggingsmønster og transportsystem bør fremme utvikling av kompakte byer og tettsteder, redusere transportbehovet og legge til rette for klima- og miljøvennlige transportformer. I henhold til klimaforliket er det et mål at veksten i persontransporten i storbyområdene skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange. Potensialet for fortetting og transformasjon bør utnyttes før nye utbyggingsområder tas i bruk. Nye utbyggingsområder bør styres mot sentrumsnære områder med mulighet for utbygging med mindre arealkonflikter. Utvikling av nye, større boligområder må sees i sammenheng med behovet for infrastruktur.»

Regjeringens vedtak 26. september 2014 av nye statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging.

EBY har følgende forslag til omformulering av rekkefølgebestemmelsenes siste avsnitt:

I alt. 1: «Før midlertidig brukstillatelse gis for den 40. boligen, skal det opparbeides fortau langs Voksenkollveien fra egen avkjørsel og frem til avkjørsel til Soria Moria som vist på plankart.»

I alt. 2: «Før midlertidig brukstillatelse gis for den 40. boligen, skal det opparbeides fortau langs Voksenkollveien fra egen avkjørsel og frem til Kragstøtten som vist på plankart.»

I alt. 3: «Før midlertidig brukstillatelse gis for den 40. boligen, skal det opparbeides fortau langs Voksenkollveien fra egen avkjørsel og frem til avkjørsel til Soria Moria og turvei videre frem til Kragstøtten som vist på plankart.»

HEGE MODELL, EIENDOMS- OG BYFORNYELSESETATEN

Bymiljøetaten (BYM)

Fortau versus turvei

BYM er enig med PBE om at det er behov for en trafikkikker gangadkomst fra Soria Moria og ned til Kragstøtten. I alternativ 2 er det foreslått fortau langs Voksenkollen. I alternativ 3 er det foreslått turvei på utsiden av stabbesteinene. BYM har forståelse for tankegangen bak alternativ 3, som kunne blitt en estetisk heldig løsning. Vi kan imidlertid ikke anbefale en slik turvei, da det ikke vil være mulig for

BYM å drifte denne turveien om vintertiden. Eventuelt må den opparbeides som en kjøresterk konstruksjon, noe som vil gjøre den stor og dominerende. BYM anbefaler alternativ 2, men med fortauet på vestsiden av veien i stedet for østsiden. På denne måten får vi en videreføring av fortauet slik det er sikret gjennom rekkefølgegrav i reguleringsplanen for Voksenkollveien 80-88. Utvidelsen tas på østsiden, men fortauet legges på vestsiden, slik at vi slipper unødvendige kryssninger av veien. I tillegg får de gående større glede av den flotte utsikten. Reguleringen må inkludere fyllinger og skjæringer. Tverrsnittet bør også ta hensyn til eksisterende mur og plass til veirekkverk. BYM foreslår følgende tverrsnitt regnet fra topp skjæring på østsiden: Varierende fjellskjæringsbredde – 1,0m skulder – 6,5m kjørebane m/tillegg for breddeutvidelse – 2,5m fortau – 1,0m skulder – varierende utslag mur/fyllingsbredde. Det er viktig å sikre lokal overvannshåndtering. Overvann som renner fra berget langs veien, men også vannet

som samler seg langs kantlinje fortau må håndteres lokalt.

Gangareal

PBE skriver at høydeforskjellene i terrenget gjør det vanskelig å sikre en universelt utformet løsning uten at større skogspartier må endres for å tilfredsstille rampeløsninger etc. PBE ser det derfor som mest realistisk at forslagstiller opparbeider et gangareal med belysning, harde flater og trapper som sikrer en god fremkommelighet til planområdet og Lillevann T-banestasjon. BYM er enig i at skogen her må bevares i størst mulig grad, men vil også påpeke viktigheten av å bygge et gangareal som i størst mulig grad er universelt utformet. Trapper bør unngås med tanke på barnevogner etc. Det må altså gjøres en grundig avveining av hensyn. Turvei A5

Turvei A5 er nevnt mange ganger som en samlende turvei for eventuelle turstier gjennom planområdet. Videre foreslår PBE et rekkefølgekrav om å bygge et gangareal fra planområdet og ned til turvei A5. Men som nevnt i fremstillingen, er ikke Turvei A5 opparbeidet. Vi mener derfor utbygger som et minimum må forlenge gangarealet frem til snuplassen ved Lillevannskogen. Eventuelt må det legges til et rekkefølgekrav om å opparbeide større deler av turvei A5. BYM kan kun overta forvaltningen av turvei A5 dersom den er opparbeidet som en helhet fra og til areal med adkomstmulighet for våre driftsmaskiner, eventuelt fra areal med adkomstmulighet til snumulighet. Vi påpeker også at store deler av arealet regulert til turvei her fortsatt er i privat eie.

En fradeling må også være på plass før vi kan overta driften her. Dette kan eventuelt også inngå som et rekkefølgegrav.

Overvann

Flere steder nedstrøms Markagrensen er det i dag store utfordringer med oversvømmelser. Grunnen til dette er at vannet som tidligere har blitt infiltrert og fordøyd i Marka, plutselig treffer på asfalt og andre harde flater. Det aktuelle området er i dag nokså bratt, noe som kan bidra til utfordringer med rask avrenning. Vi registrer også at flere hus nedstrøms aktuell tomt er bygget svært nærme Skuggebekken, noe som betyr at de er sårbare for økte vannmengder i denne bekken. Det er svært viktig at denne boligutbyggingen ikke øker overvannsutfordringer nedstrøms.

Byggeplaner og godkjenning

Siden BYM skal drifte og vedlikeholde vei og fortau, må det stilles krav om at byggeplanen for vei og fortau godkjennes av BYM. Vi foreslår følgende

Lysebu og Voksenåsen er norske nasjonalgaver til henholdsvis Danmark og Sverige. Plaseringen er valgt slik at gjester fra nabolandene skulle få en opplevelse av noe unikt norsk, der opplevelsen av skogen og utsikten er de bærende elementene. Jf. Gerhardsens tale ved overrekkelsen av Voksenåsen: «Nordmarka er for oss et fredet og hellig sted, et slikt lite stykke av Nordmarka var der beste vi syntes vi kunne gi dere. Dette stedet er fra nå av et lite stykke Sverige i Norge.»

Voksenåsen

Solborg er ikke regulert for boligformål og vi oppfatter at det skal særskilt gode grunner for å endre opprinnelig reguleringsplan. Vi mener at inntjening for boligutbyggerne er ikke en tilstrekkelig god nok grunn. De siste 5-10 årene har det pågått en ekstrem boligbygging rundt Voksenkollen. Rundt 165 nye eneboliger/rekkehus er ferdigstilt (men ikke nødvendigvis solgt) og ytterligere 175 nye boliger er under planlegging/utbygging. [...] Til tross for den store utbyggingen i området rundt Voksenkollen, har verken den sosiale eller fysiske infrastrukturen endret seg. Mange nye familier har bosatt seg i området og uten at det verken finnes en matbutikk eller andre servicetilbud i kilometers omkrets. Kollektivtilbudet er svært begrenset og i realiteten må beboerne i dette området basere seg på bilbruk og gjerne med to biler per familie.

Voksenkollen Vel

ordlyd i rekkefølgekravet for å sikre best mulig oppfølging og realisering av disse tiltakene: «Før det gis igangsettings-tillatelse for byggetiltak skal byggeplan for vei med fortau være godkjent av Bymiljøetaten. Før det gis midlertidig brukstillatelse (evt. ferdigattest) for boligene skal vei med fortau være opparbeidet av tiltakshaver i henhold til byggeplanen og godkjent av Bymiljøetaten.».

Konklusjon

BYM anbefaler alternativ 2, men med fortauet på vestsiden av veien i stedet for østsiden.

Vann- og avløpsetaten

VAV har tidligere gitt innspill i denne saken, der det påpekes at det er utfordringer knyttet til vanntrykket i området (13.06.2017). Det vises til at etablering av nye boenheter vil medføre enda større utfordringer knyttet til levering av tilstrekkelig vann.

VAV har satt i gang arbeid for å styrke vannsituasjonen for området Holmenkollen – Voksenåsen. Anleggsstart planlegges i 2019, og det forventes en anleggstid på 3 – 5 år. VAV mener at det ikke kan gis brukstillatelse for boliger i planområdet før løsninger som tilfredsstiller krav til drikke – og redningsvann er sikret.

VAV foreslår at forslagstiller utarbeider en egen tiltaksplan for vannforsyningen og avløpshåndtering som viser hvordan og hvor utbygger vil koble seg på det kommunale nettet. I tillegg foreslår VAV at det utarbeides en plan for overvannshåndteringen. Det presiseres at tiltaksplanen vil gjelde for eget område og stikkledningsanlegg. Det anbefales at forslagstiller samarbeider med VAV om dette, spesielt der det ikke ligger hovedledninger i dag, for å optimalisere VA-løsningene. Samordning vil sikre at gravearbeidet kan utføres samtidig med at det etableres annen teknisk infrastruktur i feltet slik at det ikke graves eller ødelegges skog i flere omganger.

VAV vil kunne være avhengig av at eksisterende veier hvor det skal etableres nytt offentlig VA-anlegg må oppgraderes, bl.a. mht. jevnt fall, bredder ol. Dersom kommunen velger å få veioppgraderingen gjort med rekkefølgebestemmelser, er det viktig at det i disse bestemmelsene fremgår at nye hovedledningsanlegg må koordineres og gjennomføres samtidig med veiopparbeidelsen. All teknisk infrastruktur i nye veianlegg bør samordnes i samme utbygging.

Det kan ikke gis brukstillatelse for boliger i planområdet før det er sikret løsninger som tilfredsstiller krav til drikke – og redningsvann.

HALLVARD OEN, VANN- OG AVLØPSETATEN

Voksenkollen Vel

Voksenkollen Vel er en velforening som representerer rundt 300 familier/beboere og noen bedrifter i området avgrenset av Holmenkollbakken, Grindbakken Skole, Tryvannstårnet og Lillevann. Vellet har som formål å ta vare på områdets særpreg og medlemmenes interesser og i den forbindelse må vi meddele at vi har flere innsigelser imot planforslaget til Solborg.

Solborg er ikke regulert for boligformål og vi oppfatter at det skal særskilt gode grunner for å endre opprinnelig reguleringsplan. Vi mener at inntjening for boligutbyggerne er ikke en tilstrekkelig god nok grunn.

De siste 5-10 årene har det pågått en ekstrem boligbygging rundt Voksenkollen. Rundt 165 nye eneboliger/rekkehus er ferdigstilt (men ikke nødvendigvis solgt) og ytterligere 175 nye boliger er under planlegging/utbygging.

Voksenkollen Vel mener at det ikke er behov for ytterlige boliger i området utover det som allerede er planlagt og vi er også av den oppfatning at boligsituasjonen ikke er av en slik art at det må gjøres endringer i forhold til opprinnelige reguleringsplaner.

Videre er det faktisk slik at utbygging i Voksenkollen ikke er i henhold til byutviklingsstrategien for Oslo. Det er heller ikke i henhold til intensjonen om at Oslo skal ha en grønn profil. Utbygging av Solborg vil medføre at et stort skogsområde som er synlig fra byen går tapt. Vi som allerede bor i området ønsker å bevare områdets miljø og særpreg. Det har ikke vært mulig med den utbyggingen som har skjedd.

I tillegg til at Solborg utbyggingen vil «rasere» Oslos grønne åser er vi også meget bekymret over den innvirkning Solborg vil ha for Lysebu. Lysebu er en institusjon og «skatt» for Oslo som det må være ønskelig å bevare for alle parter. Dessverre er dette stedet allerede blitt forringet ved utbygging ved innkjørselen til Lysebu.

Til tross for den store utbyggingen i området rundt Voksenkollen, har verken den sosiale eller fysiske infrastrukturen endret seg. Mange nye familier har bosatt seg i området og uten at det verken finnes en matbutikk eller andre servicetilbud i kilometers omkrets. Kollektivtilbudet er svært begrenset og i realiteten må beboerne i dette området basere seg på bilbruk og gjerne med to biler per familie.

Dette får igjen konsekvenser for trafikksituasjonen og trafikksikkerheten i vårt område - men disse problemene forplanter seg selvsagt videre til trafikk-knutepunktene ved Slemdal, Røa og Smestad.

Vi viser for øvrig til regjeringens vedtak 26. september 2014 av nye statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging. Et utdrag fra dette er følgen-

På slutten av 1970-tallet fikk Den Norske Lægeforening kjøpe tomten som nå Soria Moria er bygget på svært rimelig. Forutsetningene for salget fra Oslo Kommune var at tomten skulle brukes til institusjonsformål og undervisning samt at mest mulig av skogen skulle bevares. Den Norske Lægeforening opprettet derfor en stiftelse som skulle ivareta dette. Solborgprosjektet er direkte i strid med denne forutsetningen. Det var aldri meningen at Legeforeningen skulle kunne gjøre stor profitt på denne eiendommen.

Orreskogen Huseierforening

de:

«Utbyggingsmønster og transportsystem bør fremme utvikling av kompakte byer og tettsteder, redusere transportbehovet og legge til rette for klima- og miljøvennlige transportformer. I henhold til klimaforliket er det et mål at veksten i persontransporten i storbyområdene skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange. Potensialet for fortetting og transformasjon bør utnyttes før nye utbyggingsområder tas i bruk. Nye utbyggingsområder bør styres mot sentrumsnære områder med mulighet for utbygging med mindre arealkonflikter. Utvikling av nye, større boligområder må sees i sammenheng med behovet for infrastruktur».

Vi mener at dette bør hensynstas i betydelig større grad enn det som er gjort hittil. Sykkel og gange er lite egnede transportmidler for beboerne i området på grunn av den kraftige stigningen, klimaet og distansen til nødvendig infrastruktur som skoler og forretninger.

I så måte vil "helårsdrift av sykkelvei-nettet" som det snakkes om i kommuneplanen (Oslo mot 2040) være en utopi for Voksenkollen.

Voksenkollen Vel stiller spørsmål om hvorfor det i det i hele tatt satses på boligutvikling i vårt område når målsetningen i samme plan er å gjøre Oslo fossilfri innen 2010 (iflg. Oslo mot 2040).

Når det i kommuneplanen ikke satses på kollektivutvikling i vår bydel, ei heller utvikling av våre kollektivknutepunkter (Slemdal, Smestad, Røa), mener vi at det er å gå imot sin egen politikk å si ja til mer boligbygging på Voksenkollen.

Vi samarbeider gjerne for en videre utvikling av Voksenkollområdet og håper at PBE og andre kommunale instanser kan bidra til en helhetlig og fremtidsrettet utvikling av Voksenkollen som hensyntar flere behov enn kun boligbygging uten sosial infrastruktur.

HILDE GUNN OPDAL, STYRELEDER I VOKSENKOLLEN VEL

Orreskogen Huseierforening

Orreskogen Huseierforening representerer 47 medlemmer i Orreskogen, og vil bli nærmeste nabo til Solborg. Vi ønsker med denne uttalelsen å peke på noen viktige aspekter ved planforslaget og generelt når saken skal vurderes videre.

Nærhet til t-bane og trafikksituasjon

- i strid med kommuneplan

I innledningen til planforslaget vises det til nærhet til t-bane på 400-800m (Lillevann og Skogen). Dette er luftlinjer tatt ut fra kart, og i realiteten er Skogen stasjon utilgjengelig direkte, da man må over diverse stup. praksis er det Lillevann (skogs-sti), Voksenkollen eller Voksenlia som vil bli brukt alt ettersom hvor på feltet man befinner seg. Av erfaring fra Orreskogen bruker de fleste Voksenlia, noe som er 15 min (20 min) gangavstand fra Orreskogen. Stien til Lillevann stasjon er om vinteren mindre farbar.

Nærhet til t-bane er ikke ensbetydende med att-bane er foretrukket transportmiddel. Holmenkollbanen er lang og

kronglete og bruker god tid både ned og opp, og barnefamilier (som det er mange av i Orreskogen) med et tett dagsprogram velger bilen. Det er ingen i Orreskogen som tror at dette vil bli annerledes for beboerne på Solborg. Dette strider mot knutepunkt-strategien i gjeldende kommuneplan. Voksenkollen ligger veldig langt unna et knutepunkt. Vi mener at planforslaget er i direkte strid med dette.

De fleste familier i området disponerer 2 biler, som brukes hyppig hver dag. Slik vil det også bli for beboerne i Solborg. Gode intensjoner og miljøvennlige tanker blir dessverre ofte satt til side av praktiske behov. Det betyr enda større press på veinettet nedover med kø og forurensing, som allerede er et stort problem i rush-tidene.

Fjernvirkning - Solborg tar horisonten og ødelegger den blå-grønne profilen

I planforslaget fremstiller tiltakshaver bebyggelsen som hus i skogen, og at randsonene skal bevares. All erfaring fra Orreskogen tilsier at dette blir ekstremt vanskelig å gjennomføre, om ikke umulig. I etterkant av at arbeidet med infrastruktur som vei og lignende var utført i Orreskogen, har Orreskogen opplevd at ca 500 trær har falt som følge av vind/storm eller blitt felt pga stor fare for skade på eiendom og folk. Vi i Orreskogen har derfor veldig vanskelig for å stole på fagfolk og tiltakshaver som sier at dette ikke kommer til å skje på Solborg. Vi har sett hvordan dette fungerer i praksis, og med en forventning om at fremtiden vil bringe mer ekstremvær så kan vi bare tenke oss hvordan rad for rad med trær i randsoner vil falle.

Solborg skiller seg fra andre byggeprosjekter på Voksenkollen ved at det ligger opp mot horisonten på åsen. Fjernvirkningen vil dermed bli en helt annen enn de eksisterende husene som ligger i Orreskogen, ved Lillevann osv. Bare se hvordan Soria Moria Hotell stikker seg ut på horisonten i dag. Solborg vil stikke seg ut på samme måte. Bilde tatt fra Lysaker vedlagt som illustrasjon.

Tomten rundt Soria Moria blir nå til privat millionprofitt på bekostningen av Oslos blågrønne profil -ran av Oslobefolkningens arv?

På slutten av 1970-tallet fikk Den Norske Lægeforening kjøpe tomten som nå Soria Moria er bygget på svært rimelig. Forutsetningene for salget fra Oslo Kommune var at tomten skulle brukes til institusjonsformål og undervisning samt at mest mulig av skogen skulle bevares. Den Norske Lægeforening opprettet derfor en stiftelse som skulle ivareta dette. Solborgprosjektet er direkte i strid med denne forutsetningen. Det var aldri meningen at Legeforeningen skulle kunne gjøre stor profitt på denne eiendommen. Hertil kommer at den gjenværende skog ligger i direkte tilknytning til Lysebu, hvor en av de sentrale verdier ved nasjonalgaven til Danmark var at eiendommen lå «inne i skogen, oppe i lyset».

Vi tillater oss også å stille spørsmålsteget ved om Solborgprosjektet kan være i strid med eierens, Stiftelsen SORIA MORIA DEN NORSKE LÆGEFORENINGSS KONFERANSE- OG UTDANNINGSSENTER, egne vedtekter, og slik

sett er ulovlig. I vedtektene til stiftelsen står det blant annet (sitat): "Stiftelsen har som formål å erverve eiendommen gnr. 33, bnr. 1098 i Oslo, for å bebygge eiendommen med sikte på å utnytte den i utdanningsøyemed. Stiftelsen kan erverve og eventuelt bebygge også andre eiendommer i dette øyemed" "Driften av eiendommen skal ikke ta sikte på å gi stiftelsen økonomisk fortieneste. Men virksomheten skal søkes drevet slik at stiftelsen ved utleie av lokalene, herunder internatplassene, - og eventuelt på annen måte - så vidt mulig blir i stand til å dekke sine driftsutgifter og øvrige økonomiske forpliktelser." Vi bemerker at gnr. 33 bnr. 2897 er skilt ut fra gnr. 33, bnr. 1098, og at stiftelsens vedtekter således legger begrensninger på begge eiendommene.

Utvikling av eiendommen for salg av privatboliger med 3-sifret antall millioner i profitt virker ikke å være lovlig å gjennomføre for stiftelsen i følge vedtektene. Stiftelsens vedtekter legger begrensninger på utnyttelsen av eiendommen, og en eventuell endring av vedtektene er ikke en kurant sak, og må uansett godkjennes av Stiftelsestilsynet. Dette er et spørsmål som må avklares av tiltakshaver, og det må kreves dokumentert at Stiftelsestilsynet har godkjent prosjektet/vedtaksendring.

Vi viser for øvrig også til tidligere og mer utfyllende kommentarer sendt inn i saken 11.02.2015 i samarbeid med Voksenkollen Vel og Lillevannsseter Boligsameie. De innvendinger som fremkommer der, opprettholdes.

ORRESKOGEN HUSEIERFORENING

Boligsameiet Lillevannsseter

Styret i Boligsameiet Lillevannsseter har behandlet planforslaget, og vår uttalelse knytter seg til tre forhold, adkomst til planområdet, risiko for rasfare og rystelser som kan medføre skade på person og eiendom, og håndtering av overvann.

1) Adkomst

Vi legger til grunn at det ikke er tatt konkret standpunkt til hvor adkomstvei til Lillevann stasjon skal legges. Vi tar det for gitt at sameiet ikke blir belastet med ferdsel til og fra planområdet uansett hvilken trasé som blir valgt. For øvrig er det Sameiets standpunkt at turvei A5 (Harsheimløypa) må opprettholdes/vernes som regulert turvei for å sikre adkomst til Marka.

2) Risiko for rasfare og rystelser

Skrenten og åskammen ved det såkalte Harestupet ligger over turvei A5. Det kan ved selvsyn konstateres at det her har gått ras. Selv det fremgår av Asplan Viaks risiko- og sårbarhetsanalyse av 13.01.17 at det ikke foreligger risiko for steinsprang, steinskred, løsmasseskred mv, er Sameiet bekymret for rasfaren. Bekymringen knytter seg ikke minst til det faktum at turvei A5 er en regulert turvei hvor turgåere har krav på å kunne ferdes trygt. I tillegg kommer at området brukes som lekeplass og til fritidsaktiviteter. Sameiet ber om at det gjøres en grundig vurdering av rasfaren før sprengning og graving iverksettes. Videre ber Sameiet om at utbygger avklarer og avverger risikoen for rystelser ved sprengning for å unngå skader på sameiets bygninger og eiendom. Dette må inntas som en del av utbyggingstillatelsen.

3) Håndtering av overflatevann

Vi konstaterer at det allerede er mye vann i vårt område, hvilket bekrefte av de tre kart over beregnede avrenningslinjer som er vedlagt saken. Sameiet forutsetter at utbyggingen av planområdet ikke medfører at mer vann på tilstøtende eiendommer, og viser til overnevnte risiko- og

sårbarhetsanalyse fra Asplan Viak (side 11) hvor det fremgår at overvannhåndteringen bør dimensjoneres for større nedbørsmengder enn i dag. Boligsameiet Lillevannsseter ber avslutningsvis om å bli holdt løpende orientert om utviklingen i denne saken.

FOR STYRET I BOLIGSAMEIET
LILLEVANNSSETER EINAR NØRGAARD

Voksenåsen

Lysebu og Voksenåsen er norske nasjonalgaver til henholdsvis Danmark og Sverige. Plasseringen er valgt slik at gjester fra nabolandene skulle få en opplevelse av noe unikt norsk, der opplevelsen av skogen og utsikten er de bærende elementene. Jf. Gerhardsens talen ved overrekkelsen av Voksenåsen: «Nordmarka er for oss et fredet og hellig sted, et slikt lite stykke av Nordmarka var der beste vi syntes vi kunne gi dere. Dette stedet er fra nå av et lite stykke Sverige i Norge.»

Holmenkollvedtektene fra 1962 tar hensyn til dette: området er disponert til institusjonsformål (stadfestet 28.11.1962, S-1020), hvor tomtene skal være så store at skogen bevares intakt utenom bebyggelsen. Formålet var nettopp å bevare den sammenhengende skogkarakteren øverst på Voksenkollplatået. På toppen av Voksenkollen ligger således Lysebu mot vest, Voksenåsen mot sør og Soria Moria mot sørvest.

Både Lysebu og Voksenåsen har forholdt seg lojalt til intensjonen i Holmenkollvedtektene. Soria Moria har derimot valgt å omdanne eiendommen på en måte som er i strid med det som var intensjonen.

Den særegne skogsopplevelse en får på disse stedene, er allerede forringet av flere utbygginger, nå sist ved at Soria Moria har bebygget oversiden av Lysebuveien. Den planlagte utbyggingen vil i tillegg endre byens grønne øvre silhuett. Holmenkollåsen med sine tre koller har alltid vært grønn øverst til pryd for byen.

Denne utbygging vil endre dette på en ugenkallelig måte. Dersom Soria Moria får tillatelse til å utbygge den siste delen av det ubebyggede naturområdet, vil Lysebus karakter bli helt endret. Å gjøre den siste resten av Orreskogen om til byggefelt vil for all tid forringe den opplevelsen Lysebu skal gi, og dermed også verdien av nasjonalgaven.

Som Norges nasjonalgave til Sverige ser Voksenåsen faren for at dette kan få følgevirkninger for naboinstitusjonen ved at kommunen ikke lenger, av konsistenshensyn, kan si nei til nye utbygginger.

MARIA AF KLINTEBERG HERRESTHAL ADMINISTRERENDE DIREKTØR
VOKSENÅSEN AS

Advokatfirma DLA Piper Norway DA (boligfeltet langs Lysebuveien]

Vi viser til offentlig ettersyn av reguleringsforslag for Solborg. Disse merknader fremmes på vegne av Lenor Eiendom AS. Merknadene er rettidige. Lenor Eiendom AS (tidligere Voksenkollen Eiendom AS) var eier og forslagstiller i reguleringsprosessen for Voksenkollveien 80-88, S-4690.

S-4690 ligger inntil deler av planområdet for Solborg og begge prosjekter har atkomst fra Voksenkollveien. Vår klient har fremdeles et delvis ansvar for etablering av fortau fra eget planområde til t-banen (rekkefølgekrav i S-4690) selv om selskapet ikke lengre står som tiltakshaver i boligbyggesaken.

Da reguleringsforslaget for Solborg gjelder 75 boenheter bes om at det innarbeides rekkefølgekrav om å etablere fortau langs Voksenkollveien fra Voksenkollen tbanestasjon til innkjøringen til Solborg.

Et slikt krav vil delvis overlape kravet i S-4690. All den tid S-4690 kun hjemler 22 boenheter mot Solborgs 75 enheter er det rimelig at prosjektet i Solborg bidrar til etablering av fortau frem til nærmeste kollektivpunkt. Fortauet vil bli brukt av beboere i begge prosjekter.

Rekkefølgekravet i S-4690, vår klients sak, har en svært spesiell forhistorie der det var forutsatt i forbindelse med planvedtaket at fortauet skulle være et spleiselag med prosjektet i S-4687 som ble vedtatt parallelt. Grunnet kommunens feilhåndtering av plansakene har det i ettertid vist seg at rekkefølgekravet i S-4687 ikke omfatter den aktuelle veistrekningen slik at prosjektet i S-4690 sitter med ansvaret alene. Dette er grundig redegjort for i vårt brev av 21. juni 2017 registrert som dokument 112 i sak 201404773.

Det aktuelle fortauet er pt. ikke etablert. Det er derfor planfaglig nødvendig og saklig med et rekkefølgekrav om etablering av fortau frem til kollektivpunkt for nye prosjekter i området, og særlig for et så stort prosjekt som Solborg.

ADVOKATFIRMA DLA PIPER NORWAY DA

Nasjonalgaven Lysebu:

Fondet for dansk-norsk samarbeid

Lysebu kultur- og konferansesenter eies og drives av Fondet for dansk-norsk samarbeid og er nærmeste nabo til Solborg. Fondet for dansk-norsk samarbeid, Lysebu, er sterkt imot planforslaget. Det vil påføre Lysebu store ulemper, forringe Lysebus muligheter til å realisere sitt formål, og det er i strid med de forutsetningene som lå til grunn for Legeforeningens ervervelse av eiendommen Soria Moria.

- Utbyggingen vil endre steds karakteren til området på en måte som svekker Lysebus muligheter til å realisere sitt formål som kunnskaps- og opplevelsesformidler av det norske til sine danske stipendiater, kurs- og konferansedeltakere
- Prosjektet er i strid med Holmenkollvedtektene og intensjonen med disse, intensjoner som lå til grunn da Legeforeningen fikk kjøpe Soria Moria-eiendommen av kommunen
- Det medfører at den siste del av sammenhengende skogområde på vestsiden av Voksenkollen blir borte med de skadevirkninger det vil ha for byens grønne profil, for utsikten fra vestsiden av Voksenkollen og for naturopplevelser, friluftsliv og rekreasjon i området
- Prosjektet er i strid med Oslos banebaserte byutviklingsstrategi. Beboere i Solborg vil være helt avhengig av bilbruk. Dette vil medføre en ytterligere forverring av trafikksituasjonen i nærområdet og øke kødannelsen i trafikk-knutepunktene ved foten av Holmenkollåsen

At Oslo nu påtænker at forringe miljøet på stedet ved en stor boligudbygning, oppfatter jeg som et brud på de forudsætninger, som gjaldt da Lysebu blev givet som norsk nationalgave til Danmark.

Karsten Ohrt

åpningssiden i planforslaget er misvisende, og vi ber at den blir fjernet. Allerede gjennomført utbygging av området mellom Lysebuveien og Voksenkollveien (33/3146 og 33/410) og Fuglemyra (33/3137) er ikke med, og framstår som naturområde på illustrasjonen. Dette er meget uheldig, det gir et uriktig bilde og hindrer en riktig forståelse av saken.

Den norske nasjonalgaven blir skadelidende:

Norgesformidlingen svekkes

Lysebu er Norges nasjonalgave til Danmark ved Fondet for dansk-norsk samarbeid som takk for den omfattende danske matvarehjelpen til Norge under krigen. En slik gave forplikter. Når Lysebu ble valgt som Fondets domisil, var det nettopp for at Fondets danske stipendiater og danske kurs- og konferansedeltakere skulle få en opplevelse av noe unikt norsk, der det å bo med opplevelsen av skogen og utsikten er de bærende elementene

Den særegne skogsopplevelse en får ved å være på Lysebu, er allerede forringet ved at Soria Moria har bebygget oversiden av Lysebuveien. Dersom Soria Moria nå også får tillatelse til å utbygge den siste delen av det ubebyggede naturområdet, vil Lysebus karakter bli helt endret. Å gjøre den siste resten av Orreskogen om til byggefelt vil for all tid forringe den opplevelsen Lysebu skal gi, og dermed også verdien av nasjonalgaven.

Den foreslåtte atkomstveien vil påføre Lysebu store ulemper

Planforslaget legger opp til at atkomstveien fra Voksenkollveien legges i en bue i utkanten av tiltakshavers eiendom. Den foreslåtte veitraseen vil påføre Lysebu store og unødvendige ulemper. Lysebu vil bli sterkt skadelidende om det legges en ti meter bred vei med fortau og gateløp i en skråning tett opp til eiendoms grensen. Trafikkbelastningen kommer til å bli høy, da planforslaget legger opp til å bygge et stort antall boenheter og tilgangen til kollektive transportmidler i området er svært dårlig.

Den foreslåtte atkomstveien bærer etter vår oppfatning preg av at forslagsstillerne i stor grad har forsøkt å plasse ut ulempene som følger med en mulig utbygging over på Lysebu, framfor å ta dem selv. Dersom utbyggingen mot formodning blir vedtatt, krever vi derfor at atkomstveien må flyttes, enten slik at det etableres en alternativ avkjørsel fra Lillevannsveien eller ved at det etableres en atkomstvei i forlengelsen av den eksisterende avkjørselen til Soria Moria, mellom konferansesenteret og Askeladdens hus. Det forutsettes at disse alternative atkomstene utredes på en tilfredsstillende måte før saken blir sendt til byrådet for politisk behandling.

Dersom den foreslåtte traseen for atkomstveien opprettholdes, vil en gjennomføring av tiltaket i henhold til planen representere en klar overtredelse av grannelova § 2.

Utbyggingen er i strid med Holmenkollvedtektene

Vi tillater oss å minne om historikken bak den aktuelle eiendommen og under hvilke forutsetninger den ble ervervet av Den Norske Legeforening. Da Oslo kommune solgte eiendommen Soria Moria til Legeforeningen, var forutsetningen at området skulle benyttes i samsvar med Holmenkollvedtektene. Eiendommen ligger fullstendig innenfor det område som i Holmenkollvedtektene er disponert til institusjonsformål (stadfestet 28.11.1962, S-1020), hvor tomtene skal være så store at skogen bevares intakt utenom bebyggelsen. Formålet var å bevare den sammenhengende

Vi viser til vedlegg som illustrerer effekten av utbyggingen. Vi gjør samtidig oppmerksom på at illustrasjonen på

skogkarakteren øverst på Voksentollplatået. På toppen av Voksenkollen ligger således kultur- og konferansesentrene Lysebu mot vest, Voksenåsen mot sør og konferansesentret Soria Moria mot sørvest. Både Lysebu og Voksenåsen har forholdt seg lojalt til intensjonen i Holmenkollvedtektene. Soria Moria har derimot valgt å omdanne eiendommen på en måte som er i strid med det som var intensjonen.

Omfattende landskapsinngrep bryter Oslos grønne profil

Området er en del av den grønne silhuetten av høydedrag som omgir byen, og som konstituerer Oslos overordnede landskapsrom. Det er av vesentlig betydning å bevare de grønne åsene som omgir byen. I dette tilfellet er det tale om det siste store urørte skogområdet på vestsiden av Voksenkollen, og det ligger øverst på kanten av Voksentollplatået. Solborg er ikke fortetting, men etablering av et helt nytt og stort boligfelt på et meget eksponert område. Det vil få uheldige konsekvenser for opplevelsen av det sammenhengende grønne landskapsdraget som omgir byen. Dette karaktertrekket er en del av byens identitet, og det er av overordnet betydning at det bevares.

Erfaring fra andre utbygginger i området (Orreskogen, Lillevann, Thorleif Haugsvei, Voksentollveien) viser at uansett de beste intensjoner vil all eksisterende vegetasjon over 2 meter bli fjernet før, under eller etter bygging. Det er ikke realistisk at et så mye mer omfattende prosjekt på et så mye mer utilgjengelig område som Solborg kan gjennomføres annerledes, særlig ikke med tomter som skal være mellom 500 og 1000 m². Opparbeidelse av infrastruktur, vann/avløp og veier vil medføre omfattende sprengnings- og gravearbeider. Når inngrep gjøres i gammel granskog, endres/avskjæres naturlig vanntilførsel, og vindfanget som før har vært fordelt på en hel skog, belastes på få gjenstående og svært eksponerte trær. Resultatet etter 4 år (jf. Orreskogen boligfelt) er at selv om intensjonen er å verne skogen, så går det ikke i praksis. De trærne som ikke tas av vær og vind, må uansett felles om sikkerhetshensyn. Dermed blir bebyggelsen synlig og den grønne profilen blir borte. Snauhogst av 40-50 mål med gammel granskog øverst på vestbrinken av Voksenkollen og bygging av 75 hus vil nødvendigvis medføre en betydelig fjernvirkning ikke bare fra byen og Bærum, men også fra Oslos berømte innseiling.

Forandring av et av byens mest berømte utkikkspunkter

Toppen av Voksenkollen tiltrekker seg besøkende både fra byen og ikke minst turister fra inn- og utland. Fra Kragstøtten har man en panoramautsikt som er enestående for en europeisk hovedstad, nettopp fordi det er en naturopplevelse. Dersom Solborg blir etablert, vil denne opplevelsen bli vesentlig forringet. Fra Kragstøtten ser man da ned på et boligfelt.

Tapet av en av de siste bynære gammelskogene

Solborg vil legge beslag på den siste delen av Orreskogen. Det betyr tapet av en fellesverdi ikke bare for alle som søker friluftsliv og rekreasjon i nærområdet, men som får også betydning for turvei A5 som går fra Holmenkollanlegget til Lillevann.

I strid med Oslos knutepunkt- og banebaserte utbyggingsstrategi

Prosjekt Solborg er i strid med Oslos overordnede knutepunkt- og banebaserte strategi. Området har dårlig kollektivdekning med Holmenkollbanen som eneste alternativ, og er i stor grad avhengig av bruk av privatbil til de aller fleste gjøremål.

Avstanden til Lillevann og Skogen stasjoner er riktignok kort i luftlinje, men det vil være umulig å etablere brukbare helårs gangforbindelser til disse stasjonene fra Solborg. Tiltakshaver har heller ikke forsøkt å vise hvordan det kan være mulig. Ingen av disse stasjonene vil være tilgjengelige for normal bruk fra Solborg, heller ikke for turgående store deler av året. Underlaget fra tiltakshaver opererer med stier til T-bane som går over private hager og eiendommer, og ned ufarbare bratte stup. Nærmeste aktuelle T-banestasjon er Voksenkollen stasjon. Gangavstanden dit vil være ca 20 min for de fleste beboere i Solborg.

Beboere i Solborg vil være helt avhengig av bilbruk. Nærmeste barne- og ungdomsskoler er Grindbakken (1.-7. trinn), Svendstuen (1.-7. trinn), og Midtstuen (8.-10. trinn), med gangavstand på flere kilometer. Det er ingen bussruter på strekningen. Selv om Holmenkollbanen vil kunne benyttes, er gangavstandene for store og kompliserte og veiene trafiksikkerhetsmessig farlige. Avstanden til andre offentlige institusjoner, arbeidsplasser og servicetilbud er enda større. Den typiske solborgfamilien vil være en tobilsfamilie for at hverdagen skal kunne klares.

Solborg vil derfor medføre en ytterligere forverring av trafiksituasjonen

i nærområdet og øke kødannelsen i trafikk-knutepunktene ved foten av Holmenkollåsen.

Konklusjon

Dersom planforslaget blir gjennomført, vil det være til stor skade for Lysebu. Store herlighetsverdier går tapt, muligheten for å realisere Lysebus nasjonale oppdrag svekkes og stedet blir mindre attraktivt og blir mindre tilgjengelig på grunn av trafikkøkningen. Inntektene av driften på Lysebu går utelukkende til å realisere Fondets ideelle formål. Fondet for dansk-norsk samarbeid vil på det mest bestemte protestere mot disse planene.

FONDET FOR DANSK-NORSK SAMARBEID,
OLA MESTAD, STYRELLEIAR

Ny Carlsbergfondet

Ny Carlsbergfondet har bidraget til at berige miljøet på Lysebu med skulpturer av danske kunstnere som gave til et vitalt knudepunkt mellom vore to lande. At Oslo nu påtænker at forringe miljøet på stedet ved en stor boligudbygning, oppfatter jeg som et brud på de forudsætninger, som gjaldt da Lysebu blev givet som norsk nationalgave til Danmark.

KARSTEN OHRT, FORMAND

Læreruddannelsens Ledernetværk

Gennem årene har jeg jævnligt haft den store glæde at være gæst på Lysebu. I nogle år som lærer for grupper af danske studerende, der havde fået stipendium til ophold på Lysebu. Senere har jeg været der til kurser for danske seminarilærere i norsk litteratur og kultur. Og nu senest som medarrangør af skandinavisk konference for læreruddannelsesledere fra Norge, Sverige og Danmark. Hver gang har oplevelsen af Lysebus enestående natur og beliggenhed medvirket til at gøre opholdet uforglemmeligt. At omdanne skovområdet omkring Lysebu til byggeområde med tilkørselsvej forbi Lysebu vil afgørende forringe værdien af den norske nationalgave til Danmark. Jeg skal derfor gøre indsigelse mod udbygningsplanerne.

JØRGEN KNUDSEN, SEKRETÆR FOR
LÆRERUDDANNELSENS LEDERNETVÆRK

Læreruddannelsen i Aalborg

Mange, mange lærerstuderende og undervisere på læreruddannelsen har fået et indblik i norsk sprog, kultur og historie gennem stipendieophold på Lysebu.

Som undervisere på Læreruddannelsen har vi hvert år studerende med på studieophold til Lysebu, hvor der er forelæsninger, teateroplevelser og andre kulturelle aktiviteter. Dette sker i de smukke, norske omgivelser med natur og skov, somt er en stor del af indblikket i norsk kultur. Den norske naturoplevelse er helt særegen, og for danske studerende er det et væsentligt element.

Derfor er der stor uro i forhold til de udbygningsplaner for Soria Moria-byggefeltet, som vi er blevet et bekendt med.

Vi vil anbefale, at der ikke gives tilladelse til at bygge i den kulturarv, der har været en gave fra det norske folk til danske studerende. Der er fortsat glæde over folkegaven fra Norskehjælpen, hvor Borghild Hammerich stod bag det danske folks "havregrynspakker" til norske børn i perioden 1940 – 45.

Da Lysebu blev valgt som Fondets norske domicil, var det netop for at Fondets danske stipendiater, kursusdeltagere, konferencedeltakere og andre gæster skulle få en oplevelse af noget unikt norsk, hvor oplevelsen af skoven og udsigten er de bærende elementer.

Vi håber derfor, at Lysebu som den unikke perle, den er, fortsat kan være i samspil med skov og fjeld, - og at det omtalte byggeprojekt gentænkes.

*PÅ VEGNE AF LÆRERUDDANNELSEN I AALBORG,
SUSANNE BANG-LARSEN, LEKTOR I DANSK*

VIAUC Læreruddannelsen i Silkeborg

Som mangeårig gæst med danske lærerstuderende på Lysebu Kursuscenter vil jeg gerne på vegne af VIAUC, Læreruddannelsen i Silkeborg protestere mod planerne om opførelse af 75 boliger nedenfor Lysebu.

Oplevelsen af unik norsk natur har gennem årene været noget af det, vi har glædet os til, når vi skulle på stipendieophold med danske lærerstuderende. Området og områdets historie udgør for os en mulighed for indblik i norsk natur og historie, som ikke findes andre steder. Det ville være katastrofalt for området, hvis byggeplanerne sættes i værk. Vi håber at Oslo Kommune besinder sig.

*NIELS MØLGAARD, LEKTOR, VIAUC LÆRERUDDANNELSEN I SILKEBORG,
CENSORFORMAND DANSK*

Læreruddannelsen i Århus

Det er med bekymring at jeg har hørt om udbygningsplanerne i Lysebu-området som tilsyneladende ændre det ubebyggede naturområde ganske voldsomt. Bebyggelse af området iflg. de foreliggende planer vil forringe områdets karakter af relativt uberørt norsk skov og fjeld og dermed oplevelsen af noget særligt norsk for gæster under ophold på Lysebu Konferencenter; jeg har i en årrække nydt udsigten og omgivelserne på stipendieophold på Lysebu sammen med efterhånden ganske mange danske studerende, som altid har fremhævet ikke mindst oplevelsen af de unikke smukke og fredelige omgivelser. Jeg vil finde det særdeles ærgerligt hvis naturområdet bliver ødelagt af ny bebyggelse, veje og trafik.

*PREBEN K. JØRGENSEN LEKTOR I DANSK
LÆRERUDDANNELSEN I ÅRHUS*

VIA Læreruddannelsen Skive

Som underviser og leder på VIA Læreruddannelsen Skive i Danmark og som hyppig bruger af den nationalgave, som Lysebu er til Danmark, er det med stor beklagelse, at jeg

læser om planerne med at udbygge i skov og naturområdet omkring Lysebu, og jeg vil hermed gerne indsigelse imod disse planer. Jeg har besøgt Lysebu og Oslo jævnligt gennem de sidste 20 år som rejseleder for et stort antal danske lærerstuderende. Det er absolut en unik oplevelse at besøge Lysebu og ikke mindst er omgivelserne, den helt specielle skov og udsigtspunkterne omkring Lysebu særlige. Som underviser i dansk læreruddannelse ser jeg det noget af det helt særligt norske, vi skal videregive til vores studerende og lærere i Danmark. Hvis planerne gennemføres vil det uden tvivl forandre vores oplevelse af det Lysebu, som vi elsker så højt. Det vil forringe den oplevelse, som Lysebu

skal give og dermed også værdien af nationale gaven til Danmark. Det er ikke mindst problematisk med den planlagte tilkørselsvej til Solborg, der, som det ser ud, skal lægges tæt på Lysebus bygninger. Det vil uden tvivl forringe vores oplevelse af Lysebu.

*THOMAS THORNING PRAKTIKLEDER VIA L
ÆRERUDDANNELSEN PROFESSIONSBACHELOR*

Læreruddannelsen UCC, Campus Carlsberg

Det er med meget stor bekymring jeg hører at Oslo Kommune overvejer at give conferencecentret Soria Moria tilladelse til at omdanne Solborg til boligområde. Ved en gennemgang af plankortene kan jeg nemlig se, at hvis tilladelsen bliver givet, vil det få vidtrækkende og helt uoprettelige konsekvenser for Orreskogen og den natur der indtil nu har været et særkende for området omkring Lysebu.

Lysebu conferencecenter blev stiftet og givet som folkegave til Danmark som tak for danskehjælpen under sidste verdenskrig, så Lysebu og området omkring centret har en meget stor plads i mange tusinde danskeres hjerter. Gennem årtierne har utallige danske lærerstuderende fra læreruddannelserne over hele Danmark besøgt stedet på studietur. Jeg selv har gennem to årtier besøgt Lysebu og har på tæt hold set hvordan mine studerende her har fået et minde for livet i mødet med norsk kultur og sprog, natur og historie, norsk gæstfrihed og venlighed. Jeg har set hvordan Lysebu på en koncentreret måde har givet mine studerende et unikt indblik i det norske samfund og skoleforhold, som har rustet dem til at undervise om Norge og norsk sprog i folkeskolen i Danmark. Stilheden, duften af fyrrenåle, rå klipper af granit, udsigten over fjorden og skovene – skønheden i naturen omkring Lysebu – har været en helt central ingrediens i de danske studerendes møde med Norge. Det vil forsvinde hvis området omdannes til boligområde og naturen trænges tilbage på stedet.

Jeg rejser forholdsvis ofte i alle de nordiske lande gennem mit virke som lektor ved Professionshøjskolen Carlsberg i København, som næstformand for Dansk lærerforeningens sektion for læreruddannelse og ikke mindst som medlem af Nordspråk. Derfor har jeg et indgående kendskab til fx conferencecentrene Hanaholmen i Helsingfors, Biskops Arnö i Stockholm og Voksenåsen i Oslo, og naturligvis også Schæffergården i København. Jeg kan sige: Trods disse conferencecentres store og udmærkede kvaliteter blegner de dog i sammenligning med Lysebu, for Lysebu er i en liga for sig. Det skyldes ikke mindst naturen omkring stedet. Det er ikke tom snak, når der på Lysebus hjemmeside står, at stedet har Oslos 'beste beliggenhed'. Det skulle

det gerne blive ved med, men udtrykket vil selvsagt miste noget troværdighed hvis tilladelsen til bebyggelsen gives. Jeg opfordrer derfor på det kraftigste til at Oslo Kommune ikke giver Soria Moria tilladelse til bebyggelsen og at Plan- og bygningssetaten trækker deres anbefaling tilbage.

TORBEN MUNDBJERG, LEKTOR, LÆRERUDDANNELSEN UCC, CAMPUS CARLSBERG

Institut for Design og Kommunikation, Syddansk Universitet, Anders V. Munch

Det er med den største bestyrtelse og sorg, jeg hører om planerne for at bygge tættere omkring Lysebu. Jeg har haft flere hold af både danske studerende og forskere med på Lysebu, ud over at jeg selv har brugt Lysebu som base for møder med norske forskere og institutioner. Selve opholdet på Lysebu, bygningerne og omgivelserne har hver gang været en uvurdelig del af formidlingen af norsk design, kultur og historie og har overrumplet og overbevist selv de værste ignoranter blandt de studerende uden kendskab til Norden. Især har det været en succes i faget Skandinavisk Designs Historie at tage det studerende med til Lysebu, hvor den fælles-skandinaviske myte om, at vore højt priste design bygger på en nærhed til naturen og udfordringer fra klimaet, bliver mere forståelig end nogen steder i Danmark. Netop at man kan bevæge sig så kort væk fra Oslo S og føle sig midt ude på fjeldet, gør det største indtryk. Også forskerkolleger har fået Norge og Oslo langt stærkere ind på deres mentale verdenskort efter produktive ophold på Lysebu og mødet med norske kollegaer.

Det er ikke nok, at udsigten fra Lysebus panoramaruder måske er sikret. For alle mine kollegaer og studerende har netop gåture ud i nærområdet været en stor del af oplevelsen – og givet nyt stof og energi til de faglige diskussioner.

Formuleringen af hensigten om en 'grøn overgang mod Lysebu Hotel' lyder langt fra overbevisende på en arkitekturhistoriker, når jeg ser på planerne, hvor tæt bygninger og vejføring kommer på. Lysebu er endvidere langt mere end et 'hotel', for det er en kulturinstitution af betydning for både Danmark og Norge, både for kulturliv, forskning og uddannelse i begge lande.

Med den stærkeste opfordring til, at planerne tages til kritisk genovervejelse

ANDERS V. MUNCH, PROFESSOR, DR.PHIL., INSTITUT FOR DESIGN OG KOMMUNIKATION, SYDDANSK UNIVERSITET

Institut for Kulturvidenskaber Syddansk Universitet, Jon Helt Haarder

Det er med bestyrtelse jeg modtager nyheden om byggeplanerne med ovennævnte sagsnummer. Som underviser gennem mange år på danskuddannelserne ved Syddansk Universitet har jeg medbragt grupper af kommende danskklærere til den enestående perle som Lysebu er. Her har de modtaget nordisk inspiration fra både forfattere og andre forelæsere og fra den omgivende natur der både ligner og er afgørende forskellig fra den danske. Som forsker har jeg selv siddet og set på samme natur fra Lysebus vinduer mens jeg skrev om norske forfattere, som turist har jeg som så mange andre tøffet op ad bjerget for at nyde den. De planer der nu lægges, er en trussel mod det dansk-norske arbejde der udføres på Lysebu, men også mod Oslo by der sætter et vigtigt hjørne af Nordmarkas umistelige kvaliteter til, og jeg beder så mindeligt om at I skrinlægger dem igen.

JON HELT HAARDER LEKTOR INSTITUT FOR KULTURVIDENSKABER SYDDANSK UNIVERSITET

Museum Silkeborg

Det er med stor bekymring, at vi her på museet modtager nyheden om tilladelsen til en udvidelse lægeforeningens bebyggelse tæt på Lysebu. Det har været mit held at have oplevet Lysebu ved to lejligheder; begge ved vintertide og med høj sne. Oplevelsen af at komme gennem skoven og til den lysning, hvor Lysebu ligger, er enestående.

Enestående er også Oslo ved at ligge ved fjord og fjeld, det er et særkende. Hvor mange hovedstæder og storbyer er i dag bevaret uden at være tæt omgivet af industri og beboelsesmasse. Bevar dog jeres smukke Oslo, og bevar det smukke Lysebu! Bebyggelse til bolig kan laves så mange steder, men har man først ødelagt et område, der er kendetegnet ved at være i harmoni og balance mellem natur og kultur, genvinder man det aldrig, og det sted, der var så attraktivt for boliger, findes ikke mere.

En af de samarbejdspartnere, jeg har ved Universitetet i Oslo, skrev således til mig om tilladelsen til udvidelse: «Det er helt utrolig at «noen» kan finde på å planlegge/ødelegge et så vakkert område! Jeg er flau på vegne av min egen by Oslo!!»

Lægeforeningen burde besinde sig, helbredelse findes ikke gennem destruktion af det skønne. Hold fast ved de steder, I har, de er så sjældne. Med venlig hilsen

KAREN MARGRETHE BOE, MUSEUMSINSPEKTØR

Københavns Musikteater

Det er med stor ærgrelse, at Københavns Musikteater har hørt om planerne for at bebygge området omkring Lysebu. Vi, og i øvrigt også vores samarbejdspartner AskovFonden, har i flere omgange været så heldige at få ophold på Lysebu gennem Fondet for Dansk-Norsk Samarbejde. Hver gang har udbyttet været stort for de projekter, vi har arbejdet med, og vi har oplevet deciderede gennembrud i vores processer. Det skyldes ikke mindst de unikke omgivelser, som skærmer gæsterne fra hverdagens stress og jag og byliv. Her er der ro og plads til eftertanke og kreativitet, og mulighed for at trække frisk luft og få nye perspektiver i den afstressende natur - netop det pusterum, som vi søger, når vi skal på internat. Som danskere er det meget specielt og rørende for os at besøge Lysebu med den fine historie om det historiske bånd mellem vores to lande, der ligger til grund for dette sted. Vi håber derfor, at man fra offentlig side vil genoverveje byggeplanerne og i stedet værne om det smukke område og de intentioner, der gjorde, at man i sin tid placerede Lysebu netop der.

KØBENHAVNS MUSIKTEATER, SIGNE RAVN

Rådet for Bæredygtig Trafik

På vegne af Rådet for Bæredygtig Trafik i Danmark vil jeg gøre indsigelse mod udbygningsplanerne ved Lysebu. Jeg er kasserer i Rådet for bæredygtig Trafik, som er en ngo-organisation. I maj måned i år havde syv af rådets medlemmer søgt og fået tildelt et tre dages ophold på Lysebu. Formålet med vores ophold var en studietur, hvor vi havde aftalt at besøge og tale med forskellige institutioner i Oslo angående Oslos kommunes trafikpolitik i forhold til miljø og bæredygtighed. Vi nød meget opholdet på Lysebu med de smukke naturomgivelser og den vidunderlige udsigt. Hvis planerne om at bygge 75 huse bringes ud i livet, vil det ødelægge en meget vigtig natur omkring Lysebu. Bebyggelsen vil også medføre øget trafik og infrastruktur. For Fonden for Dansk-Norsk samarbejde vil en udbygning betyde, at den norske nationalgave til Danmark nemlig Lysebu forringes. Da Lysebu blev valgt som Fondets norske domicil var det

netop for at give Fondets danske stipendiater, kursusedtagere og andre gæster en oplevelse af noget unikt norsk. De bærende elementer var oplevelsen af skoven og udsigten omkring Lysebu. Det vil derfor være en katastrofe for området omkring Lysebu at give tilladelse til at udbygge den sidste del af det ubebyggede naturområde. Særligt alvorligt er virkningen af den planlagte tilkørselsvej til Solborg, der ifølge planen skal lægges klods op af bygningerne på Lysebu. Rådet for Bæredygtig Trafik mener således, at det ikke kun er et lokalt anliggende, det er også forpligtelserne, som følger med Nationalgaven, der vedrører Norges forhold til Danmark som naboland.

HANNE DALHOFF KNUDSEN KASSERER I RÅDET FOR BÆREDYGTIG TRAFIK

Betel Haarder, Folketinget

Jeg har som stor ven af Norge og Lysebu erfaret, at Lysebu risikerer at ændre karakter i forhold til det velkendte og elskede. De mange danske gæster elsker stedet, bl.a. fordi det ligger, som det gør, i ensom majestæt hævet over den skønne norske natur. Hvis byen æder sig ind på stedet med veje og bygninger, vil det være en stærk forringelse af den oplevelse, man får, når man kommer den lange vej. Jeg håber der bliver lyttet til indsigelserne fra Fondet med den ædle historie og det ædle formål.

BERTEL HAARDER, FOLKETINGSMEDLEM, TIDLIGERE MINISTER.

Ove Hornby, A.P. Møller fondens bestyrelse

Jeg er blevet gjort opmærksom på, at der er risiko for, at området omkring ejendommen Lysebu i Holmenkollen inden for en kortere tid vil blive bebygget med tab af umistelige naturværdier til følge. Uden overdrivelse tør jeg sige, at alle danske stipendiater, der har boet på den norske nationalgave til Danmark har glædet sig over den storslåede udsigt fra værelserne og den prægtige omgivende skov. I pagt med den overstrømmende venlighed og fine service man mødes med, gør det opholdet i disse "udanske" omgivelser til et minde for livet.

Forhåbentlig bliver dette lille bidrag opfattet i den positive ånd, det er skrevet. Jeg håber på en lykkelig løsning.

OVE HORNBY

Københavns biskop

Hermed vil jeg gerne gøre indsigelse imod byggeplanerne ved siden af Lysebu, idet jeg finder det beklageligt naturmæssigt ligesom jeg ikke finder at det ikke er i overensstemmelse med Holmenkollenedtægten.

PETER SKOV-JAKOBSEN KØBENHAVNS BISKOP

Jens-Peter Thomsen, Det Nationale Center for Velfærd

Som Dansk ven og støttemodtager fra Fonden for Dansk-Norsk samarbejde er jeg bekymret for hvad dette betyder for Lysebu, Norges nationalgave til fonden for Dansk-Norsk samarbejde. Lysebu blev netop valgt da dets beliggenhed giver fondens danske stipendiater, kursusedtagere, konferencedeltagere og andre gæster, en unik oplevelse af den norske skov og udsigt, og tilbyde de besøgende et fristed med stilhed og fordybelse midt i skoven. Med de foreslåede udbygningsplaner for Soria Moria, bliver Lysebus unikke kvaliteter ødelagt, og dette er i strid med tankerne bag Norges nationalgave til Danmark. En stor ny bebyggelse og til-

kørselsvej lige op ad Lysebu, vil væsentligt forringe Lysebu og det går imod de tanker de som har grundlagt Lysebu: en norsk nationalgave til Danmark som skulle give alle besøgende på Lysebu en oplevelse af det unikke norske: de store skove, de Norske vidder, udsigten, stilheden og plads til fordybelse.

JENS-PETER THOMSEN SENIORFORSKER
SFI – DET NATIONALE CENTER FOR VELFÆRD

John Erichsen, historiker og kunsthistoriker

Når jeg, som hverken er beboer i området endside nordmand, tillader mig at kommentere Den norske lægeforsknings byggeplaner på Voksenkollen, skyldes det flere årsager, først og fremmest hensynet til Lysebu, der i dansk optik ikke er noget ligegyldigt eller tilfældigt sted. Lysebu blev i 1947 erhvervet for midler, der var tilvejebragt gennem en norsk indsamling. Ejendommen var således en norsk folkegave til Danmark som tak for den såkaldte Danskehjælpen under 2. Verdenskrig. I de forløbne næsten 80 år har tusinder af danskere som stipendiater, kursus- og konferencedeltagere haft glæde, oplevelse og inspiration under ophold hos Fondet for Dansk-Norsk Samarbejd på Lysebu. Set med danske briller er Lysebu intet mindre end et kultsted. På det personlige plan har jeg selv under talrige besøg og ophold på alle årets tider de sidste 20 år haft umådelig glæde af at gæste Lysebu. Mit første besøg gjaldt forarbejder til bogen Drømmen om Norge, som jeg udgav i 1999. Jeg erindrer endnu det første besøg og den store oplevelse, det var at komme nede fra det hektiske storbymiljø i det travle Oslo og op til stilheden på dette rekreative sted med de vidtstrakte natur-omgivelser og udsigter. Jeg mindes vandreture i skoven og husker endnu, at jeg for nogle år siden en sen vintereftermiddag i skumringen gik ud på terrassen foran hovedbygningen, der var dækket af et tyndt lag nysne. Jeg standsede brat op, for lige neden for terrassen stod en elg. Vi var begge lige overraskede og stod længe stille og betragtede hinanden, før den listede af. En lokalitet som Lysebu – og hele Voksenkollen – er i sagens natur sårbar. Ny bebyggelse og vejføring med videre vil være et voldsomt indgreb, der vil ændre stedets karakter; endnu alvorligere er det, når man som nu planlægger en drastisk funktionsændring. Fra at have været et rekreations- og conferenceområde, tænkes Orreskogen, der er et stykke attraktiv natur forvandlet til et boligkvarter med 75 faste boliger. I sig selv vil byggeriet tage livtag med skoven og påføre både Soria Moria og Lysebu store gener. Naturen ofres til fordel for en urbanisering. Det vil være en stor skuffelse i Danmark, om Oslo Kommune forvalter sine forpligtelser for Lysebu som nationalgave ved en forringelse som det påtænkte byggeri. Jeg skal derfor tillade mig at henstille, at man i stedet for at give byggetilladelse vedtager retningslinjer for fremtidig sikring af dette enestående stykke natur – ikke kun til gavn og glæde for os danske, men så sandelig også for Oslos borgere.

JOHN ERICHSEN, HISTORIKER OG KUNSTHISTORIKER

Oplevelsen af unik norsk natur har gennem årene været noget af det, vi har glædet os til, når vi skulle på stipendieophold med danske lærerstuderende. Området og områdets historie udgør for os en mulighed for indblik i norsk natur og historie, som ikke findes andre steder.

Niels Mølgaard

Gitte Mose, dansk lektor, UiO

Jeg anmoder på det allerindstændigste at dette forslag bliver taget af bordet - straks og med det samme! Som mangeårig gæst, arrangør af udveksling af danske studerende, af kurser og seminarer og dansk-norske fejring er denne nationalgave fra det norske folk til danskerne en vigtig og uerstatelig perle - og i allerhøjeste grad også for nordmænd. Ved gennemførelsen af denne plan vil Oslos grønne profil yderligere ødelægges, et vigtigt områ-

de for rekreasjon forsvinder og trafikksituasjonen forværrer. Da Lysebu ble valgt som Fondet for dansk-norsk Samarbeids norske domicil, var det netop for at Fondets danske stipendiater, kursusedtagere, konferencedeltakere og andre gjester skulle få en opplevelse av noe unikt norsk, hvor opplevelsen av skogen og utsikten er de bærende elementer. Jeg har igjennom de seneste år opplevd, at den helt spesielle skovopplevelse som Lysebu gir, er forringet ved at Soria Moria og Den norske lægeforening har fått tilladelse til at bebygge på oversiden av Lysebuvejen. Dersom de nu også får tilladelse til at utbygge den sidste del af det ubebyggede naturområde, vil Lysebus karakter blive helt forandret. Det vil for alltid forringe den opplevelse Lysebu skal give, og dermed også værdien af nationalgaven til Danmark. Så derfor send denne plan til fornyet overvejelse - og helst i papirkurven!

GITTE MOSE FØRSTEAMAUENSIS OG DANSK LEKTOR INSTITUTT FOR LINGVISTISKE OG NORDISKE STUDIER UNIVERSITETET I OSLO

Jacob Dahl Rendtorff, Institut for Samfundsvidenskab og Erhverv, Roskilde Universitet

Jeg mener, at OSLO kommune bør stoppe Den norske lægeforenings conferencecenter, Soria Moria, tilladelse til at utbygge hele området oven for Lysebuvejen. Det næste skridt er at utbygge skoven syd og neden for Lysebu med 75 boliger, se kort nedenfor. Der er meget som taler imod Soria Morias plan: Oslos grønne profil ødelægges, et vigtigt område for rekreasjon forsvinder og trafikksituasjonen forværrer. For Fondet for Dansk-Norsk Samarbejde vil en utbygning betyde, at den norske nationalgave til Danmark, Lysebu, forringes. Da Lysebu ble valgt som Fondets norske domicil, var det netop for at Fondets danske stipendiater, kursusedtagere, konferencedeltakere og andre gjester skulle få en opplevelse av noe unikt norsk, hvor opplevelsen av skogen og utsikten er de bærende elementer. Den særegne skovopplevelse som Lysebu gir, er allerede forringet ved at Soria Moria har bebygget oversiden av Lysebuvejen. Dersom Soria Moria nu også får tilladelse til at utbygge den sidste del af det ubebyggede naturområde, vil Lysebus karakter blive helt forandret. Det vil for alltid forringe den opplevelse Lysebu skal give, og dermed også værdien af nationalgaven til Danmark. Særlig alvorlig er virkningen av den planlagte tilkørselsvei til Solborg der ifølge planen skal legges klods op af bygningerne på Lysebu

JACOB DAHL RENDTORFF DR. SCIENT. ADM PH.D, MAG. ART. & DIPLOM POL. LEKTOR (MSK), SENIOR ASSOCIATE PROFESSOR INSTITUTT FOR SAMFUNDSVIDENSKAB OG ERHVERV DEPARTMENT OF SOCIAL SCIENCES AND BUSINESS ROSKILDE UNIVERSITY PO BOX 260 4000 ROSKILDE

Rikke Hauge, Nordisk forening for leksikografi

Jeg har i mange år jobbet med nordisk språksamarbeid og arrangert mange kurs og konferanser på Lysebu. Deltakerne har alltid vært meget begeistret for stedet og de vakre omgivelsene. Det er fare for at dette byggeprosjektet vil føre til at det nydelige naturområdet som omgir Lysebu konferansesenter vil bli ødelagt etter en slik utbygging.. Da Lysebu ble valgt som Fondet for dansk-norsk samarbeids norske domicil, var det nettopp for at danske stipendiater, kursusedtagere, konferansedeltakere og andre gjester skulle få oppleve norsk natur på sitt beste, der skogen og utsikten er de bærende elementer. Denne planlagte utbyggingen

vil bety at den norske nasjonalgaven til Danmark, Lysebu, forringes. Jeg håper disse byggeplanene kan stoppes.

RIKKE HAUGE RÅDGIVER NORDISK FORENING FOR LEKSIKOGRAFI

Anders Beyer, Festspillene i Bergen

Undertegnede har hatt et samarbeid med Fondet for Dansk-Norsk Samarbeid i mer enn to årtier, og har fulgt det store og viktige bilaterale arbeidet på Schæffergården og Lysebu på tett hold. Gjennom en lang rekke prosjekter har jeg sett hvilken betydning fondets arbeid har for utviklingen i kunstner- og forskermiljøer i de to landene. Jeg erfarer nå at hele det herlige naturområdet som omgir Lysebu vil bli forvandlet til et stort byggeområde. Naboene, Den norske legeforenings konferansesenter Soria Moria, har fått tillatelse til å utbygge hele området ovenfor Lysebuveien. Det neste skrittet er å utbygge skogen sør og rett nedenfor Lysebu med 75 boliger. Det er mye som taler mot Soria Morias plan: Oslos grønne profil ødelegges, et område for rekreasjon forsvinner og trafikksituasjonen forverres. For Fondet for Dansk-Norsk Samarbeid vil en utbygging bety at den norske nasjonalgaven til Danmark, Lysebu, forringes for alltid. Da Lysebu ble valgt som Fondets norske domicil, var det nettopp for at Fondets danske stipendiater, kursusedtagere, konferansedeltakere og andre gjester skulle få en opplevelse av noe unikt norsk, hvor opplevelsen av skogen

og utsikten er de bærende elementer. Den særegne skogsopplevelsen som Lysebu gir, er allerede forringet ved at Soria Moria har bebygget oversiden av Lysebuveien. Dersom Soria Moria nå også får tillatelse til å bygge ut den siste delen av det ubebyggede naturområdet, vil Lysebus karakter bli helt forandret. Særlig alvorlig er virkningen av den planlagte tilkørselsveien til Solborg, som ifølge planen skal legges helt inntil bygningene på Lysebu. Det er viktig at Oslo kommune anerkjenner at denne saken ikke kun er et lokalt anliggende, hvorfor man må peke på de forpliktelser som følger med nasjonalgaven, og at dette er noe som vedrører Norges forhold til Danmark som naboland. Dette dreier seg om mer enn en vanlig nabotomt, det handler om et sted og en eiendom med nasjonal betydning og med en enestående historie: Norges gave til Danmark som takk for hjelpen under

krigen, et aktivt bindeledd mellom de to land og et vitalt kultursentrum. Å bygge dette inne i et boligfelt innebærer en ignorerings av nasjonale forpliktelser. Blir byggeplanene realisert, innebærer det at Lysebus særpreg for alltid vil være ødelagt og verdien av nasjonalgaven vesentlig forringet. Dette er i strid med de forutsetninger gaven ble gitt under. Det vil være å ta tilbake en vesentlig del av den gaven som ble gitt. Slikt gjør man ikke. En måte å vise dette på er at danske stemmer gjør seg gjeldende i høringsrunden. Dette er hermed gjort.

ANDERS BEYER CHIEF EXECUTIVE & ARTISTIC DIRECTOR BERGEN INTERNATIONAL FESTIVAL

Svein Aage Christoffersen, Teologisk fakultet, UiO

Det er ingen tvil om at de foreslåtte utbyggingene vil medføre en vesentlig forringelse av Lysebus helt spesielle samspill mellom kultur og natur. Spørsmålet er hvor betydningsfull denne forringelsen er. For å kunne vurdere det, må vi ta utgangspunkt i Lysebus historie og funksjon som Norges nasjonalgave til Danmark etter Andre verdenskrig.

Min bakgrunn for å løfte frem dette aspektet er at jeg som professor ved Universitetet i Oslo gjennom 35 år har vært en flittig bruker av Lysebu (og av Schæffergården, som er den danske tilsvarigheten til Lysebu) med henblikk nettopp på det som er Lysebus primære formål, å ivareta, vedlikeholde og videreutvikle de dansk-norske forbindelsene. Jeg vet derfor av egen erfaring hvilken betydning Lysebu og Fondet for dansk-norsk samarbeide har som katalysator for dansk-norske kulturmøtet.

På Lysebu møter enhver gjest, men nå altså danske gjester en norsk bygningskultur sammenvevd med norsk natur, og det er dette samspillet mellom norsk bygningskultur og natur som gjør Lysebu til en kvintessens av det norske. Så kan man selvfølgelig spørre: ja vel, men hvorfor er dette viktig? Det er viktig fordi Lysebu ikke er et «privat» foretagende, men Norges nasjonalgave til Danmark som takk for det omfattende hjelpeprogrammet som danske Norges-venner satte i verk under Andre verdenskrig. Omfanget av denne hjelpen er vanskelig å fatte i dag, men det ble altså samlet inn penger nok til å sende 32 000 tonn med mat fra Danmark til Norge i løpet av krigsårene, mer enn 10 kilo i snitt per nordmann, fra et land som selv var okkupert. Norgeshjelpen synliggjorde på en svært håndgripelig måte hva ordet «broderfolk» betyr i praksis.

Selv om dette i dag er historie, er det overhodet ikke et stykke tilbakelagt historie. Det er tvert imot et stykke sprell levende historie. Alle som kommer til Lysebu eller Schæffergården blir minnet om denne historien, og enhver studentgruppe som kommer til disse stedene blir ønsket velkommen med en liten forelesning om stedenes og Fondets historie. En slik introduksjonsforelesning er obligatorisk og lar gjestene forstå at de er del av et stykke dansk-norsk historie som lever videre nettopp gjennom deres opphold på stedet. Dansker på Lysebu (og nordmenn på Schæffergården) er ikke på et hvilket som helst kurssted, men de er på et sted som er til for dem og er en gave til dem, også i den forstand at oppholdet er raust sponset av Fondet for dansk-norsk samarbeide. Den norske folkegaven til Danmark overrekkes på nytt, hver gang en ny gjest fra Danmark kommer til Lysebu.

Fordi gaveaspektet og den tette, folkelige forbindelsen mellom Danmark og Norge er en så vesentlig del av Lysebus virksomhet, er det av vital betydning at Norge også kan forvalte denne gaven på en måte som fastholder den givergleden som ligger innbakt i stedets historie. Norge ønsker, bør ønske, dypt og inderlig at danskene ikke skal komme til et hvilket som helst kurssted, men til et sted som løfter frem nettopp det særegent norske i både kultur og natur. Slik er situasjonen i dag, og det ville være svært lite flatterende om det nå blir gjort naturinngrep som på en vesentlig måte svekker Lysebus unike karakter som Norges gave til Danmark og viser at givergleden ikke lenger er hva den var. Mot denne bakgrunn er det nærliggende å sammenlikne Lysebu med Schæffergården. Jeg har gjennom snart 50 år ved selvsyn kunnet se hvordan danskene har ivaretatt og videreutviklet Schæffergårdens unike kvaliteter, som ikke bare er knyttet til selve bygningsmassen, men også til Schæffergårdens beliggenhet på en gedigen, naturskjønn tomt opp mot Ermelund skogen. Det er ingen tvil om at det i dette området er store muligheter som kan få det til å klø i

fingerne på enhver utbygger. Danskene har imidlertid motstått enhver fristelse til å utradere stedets egenart som en kvintessens av det danske. Det ville være pinlig om Norge skulle forvalte sin gave til Danmark dårligere enn danskene har forvaltet sin gave til Norge. Kanskje har vi i Norge litt vanskelig for å forstå den rollen Norge spiller i den danske bevisstheten. Den danske dikteren Piet Hein (Kumbel) skrev i sin tid at «Danmark var ikke Danmark, om Norge ikke var til». Det ville være et uttrykk for norsk fattigdom om den planlagte utbyggingen skulle føre til at Norge ble litt mindre til – for Danmark.

SVEIN AAGE CHRISTOFFERSEN SENIORPROFESSOR,
UNIVERSITETET I OSLO

De planer der nu lægges, er en trussel mod det dansk-norske arbejde der udføres på Lysebu, men også mod Oslo by der sætter et vigtigt hjørne af Nordmarkas umistelige kvaliteter til, og jeg beder så mindeligt om at I skrinlægger dem igen.

Jon Helt Haarder

og oplevelse i en slik sammenheng heller.

ERIK OPSAHL PROFESSOR I HISTORIE,
NORGES TEKNISK-NATURVITENSKAPELIGE UNIVERSITET (NTNU)

Erik A. Nielsen, professor, Københavns Universitet
I 30-40 år har jeg med mellemrum været gjest på Lysebu, det vidunderlige sted. Hver gang har jeg glædet mig over stedets enestående kvaliteter, at det ligger så tæt på Oslo og dog så meget i utkanten, at der bydes på en enestående udsigt over det norske landskab. Dette møde mellem by og storslået norsk natur er efter min og mange andres erfaring en enestående kvalitet ved Lysebu, og jeg er meget nedslået ved tanken om, at en ny planlægning nu truer dette, som er stedets unike kvalitet, og baggrund for de gode og skabende perioder, man har kunnet tilbringe på stedet. Jeg skal på den baggrund og ud af kærlighed til det fine sted indtrængende anmode de planlæggende myndigheder om, ikke at ødelægge eller reducere disse kvaliteter, som gør, at Lysebu for en dansker er et så smukt møde med det allerfineste norske. Med tak for alle møderne

ERIK A. NIELSEN PROFESSOR, FORFATTER, DR. FIL OG DR. TEOL

Helle Hovgaard Jørgensen, Syddansk Universitet
Indsigelse mod boligudvikling omkring Lysebu, der ejes af Dansk-Norsk fondet. Under mit ophold på Lysebu i april i år nød jeg roen og den forholdsvis uforstyrrede udsigt i meget høj grad. Lysebu er unik, fordi stedet på mange måder emmer af norsk kulturhistorie. En meget vigtig del af den historie har med natur at gøre, dvs. skov, fjorde og fjelde – og som dansk gjest på Lysebu sidder man med en helt særlig fornemmelse af, hvad det vil sige at være norsk. Som dansker betød opholdet på Lysebu og det forhold, at der findes en dansk-norsk fond, som er med til at binde de to lande sammen, noget helt særligt for min forståelse, både af historien om nationalgaven, men også om norske værdier.

Og helt generelt tror jeg, vi mennesker skal i gang med at lære at tænke længere end til vor egen tids enorme lyst til

Set med danske briller er Lysebu intet mindre end et kultsted.

John Erichsen

at profitere af hurtige materielle investeringer.

Det giver ikke mening at plastre naturen til, hvis man tænker flere år frem. Skovområder er vigtige for både dyr og mennesker.

I forvejen var jeg overrasket over, hvor bebygget Lysebu-området er, og jeg vil bestemt ikke mene, der er behov for yderligere bebyggelse, hvis fornemmelsen af noget særligt norsk skal vedligeholdes – der findes så mange steder i verden, hvor bebyggelser for lov til at sprede sig udover landskabet, så det mister sit særkende. Det vil være rigtig ærgerligt om det skete for Lysebu-området.

Jeg håber de ansvarlige besinder sig og tænker på, hvad der egentlig er norske værdier, og hvordan man kan udvikle dem i stedet for at tænke kortsigtet økonomisk. Det er klart, der skal mod til. Det letteste er at give los for byggelysten, men det klogeste er nok at lade nogle andre værdier være en del af ligningen.

HELLE HOVGAARD JØRGENSEN, PH.D.-STUDERENDE, INSTITUT FOR KULTURVIDENSKABER, SYDDANSK UNIVERSITET

Sylvi Penne, HiOA

Lysebu var en nasjonalgave til Danmark som takk for all hjælp til lokalbefolkningen under og etter krigen. Opprettelsen av Fondet for dansk-norsk samarbeid ble begynnelsen på et nært samarbeid – ikke minst akademisk - mellom Danmark og Norge. Som lærer, lektor og senere professor i norsk har jeg gjennom 45 arbeidsår opplevd hvor viktig Lysebu er og har vært – både for akademisk samarbeid, men også for kulturell nærhet og fellesskap. For de danske studentene og forskerne betyr stedet, beliggenheten, naturen svært mye. Dette var også en hensikt med Norges gave til Danmark. Stedet bør derfor vernes og beskyttes mot nåværende utbyggingsplaner – både av hensyn til stedets historiske betydning, og respekt for vår historie, men også av hensyn til den viktige kulturutveksling som foregår på Lysebu.

SYLVI PENNE, PROFESSOR I NORSKDIDAKTIKK, HIOA

Liv Blikrud, professor em, Universitetet i Oslo

Jeg er professor emeritus i nordisk litteratur og har lang erfaring med Fondet for dansk-norsk samarbeid og dets arbeid. Jeg vil på sterkeste advare mot at det flote naturområdet som omgir Lysebu blir bygget ut. Naturen gir stedet dets karakter av noe ekte, "typisk" og nesten eventyrlig norsk, og dette harmonerer perfekt med Lysebu som et sted for formidlig av norsk kultur. Jeg har gjennom mange år undervist ved Universitetet i Oslo i norsk litteratur og ofte forelest på Lysebu, både for danske studenter på kurs i Oslo, og for "mine egne" norske studenter, når vi har hatt forfattermøter og seminarer på Lysebu. Jeg har vært på en rekke faglige arrangementer på den vakre Schæffergaarden utenfor København. Den er Danmarks svar på Lysebu. Her formidles dansk kultur, språk og litteratur til nordmenn. De vakre naturomgivelsene rundt Schæffergaarden, som er "typisk danske", byr på lange og herlige turer i et uberørt skoglandskap.

Det er gledelig at Fondet for dansk-norsk samarbeid går inn for å prioritere det nordiske i både dansk og norsk lærerutdanning, og vil gjøre det attraktivt å gjøre Fondets kurs på Lysebu og Schæffergården til en del av lærerutdanningen. Naturen rundt Lysebu bidrar sterkt til å gjøre stedet attraktivt.

LIV BLIKSRUD, PROFESSOR EM, UIO

Joen Bille, skuespiller

Det er med stor bedrøvelse, at jeg erfarer, at Soria Moria planlegger at bygge nedenfor den danske gave til Norge: Lysebu. Jeg har vært og boet tre ganger på Lysebu i mit liv, og hver gang har jeg nydt omgivelsene med de smukke bygninger, der følger sig ind i naturen, og med den overvældende udsigt, som kun Norge kan byde på så tæt på en hovedstad.

Lysebu er i sig selv et en kulturinstitution af betydning, og givet som gave som symbol på et ubrydeligt venskab mellem Norge og Danmark, hvor bygninger og natur er en helhed - og ment som en helhed, og hvor generation efter generation af danskere har lært jeres vidunderlige land at kende - og beundret det. Man skal værne om noget så unikt, som kun Norge kan byde på, og derfor vil jeg bede om en mere eftertanke, før man har ødelagt stedet for altid med de nye bygninger.

Det har altid været mit indtryk, at man i Norge har en stor veneration for naturen, og netop den veneration og forståelse for samspillet mellem bygninger og natur, håber jeg og beder til, vil kunne forhindre for en hensynsløs bebyggelse.

JOEN BILLE

Niels Balle, musiker og komponist

Jeg vil gerne protestere mod de udbygnings-planer af den norske lægeförenings konf. Center, "Soria Moria" som er sendt til høring hos Oslo kommune. Svar-fristen er her inden d. 21. august. Det vil gå ud over "Lysebu"-området og hele den smukke skov og natur som omgiver "Lysebu". Jeg er tit kommet på "Lysebu" som dansk musiker og komponist, hvor vi har optrådt og overnattet på dette smukke sted, med den fantastiske udsigt ud mod små vidder og fjelde i Nordmarka. Håber ikke at dette område forsvinder, bare på grund af at man vil udbygge "Soria Moria". Denne unikke natur omkring Lysebu og Nordmarka har mange gange inspireret mig som kunstner og komponist. Så vær venlig og betænksom, ikke at ødelægge dette område.

NIELS BALLE, PIANIST/MUSIKER OG KOMPONIST

Roger Pihl, forfatter

Det kan virke som om Oslo kommune har glemt at Lysebu er en gave til Danmark som takk for hjælpen under krigen. At denne gaven skal raseres på grunn av kortsiktig profitt er historieløst og uforskammet. Jeg oppfordrer kommunen umiddelbart til å ta til vettet og gå tilbake til utgangspunktet, men denne gang med den nødvendige ballast.

ROGER PIHL, FORFATTER

Morten Axboe, Nationalmuseet

Som dansk arkæolog har jeg fire gange nydt godt af et stipendieophold på Lysebu. Det er en væsentlig værdi for stedet at det ligger midt i den norske natur, samtidig med at der er god forbindelse til Oslo. Det giver mulighed for effektive studiebesøg – i mit tilfælde på Kulturhistorisk Museum – om dagen, og at samle tankerne, slappe af og få rensset hjernen i den omgivende natur om aftenen. Lysebu er et enestående sted og en perle af en gave fra det norske folk. Det må ikke ødelægges af hovedløs byggetrang.

MORTEN AXBOE, MUSEUMSINSPEKTØR, DR.PHIL., NATIONALMUSEET

Kanskje har vi i Norge litt vanskelig for å forstå den rollen Norge spiller i den danske bevisstheten. Den danske dikteren Piet Hein (Kumbel) skrev i sin tid at «Danmark var ikke Danmark, om Norge ikke var til». Det ville være et uttrykk for norsk fattigdom om den planlagte utbyggingen skulle føre til at Norge ble litt mindre til – for Danmark.

Svein Aage Christoffersen

Kirsten K. Roessler, Faculty of Health Sciences, Odense

Jeg er meget bekymret ved at høre, at naturområdet omkring Lysebu skal udbygges med huse og veje.

At sidde i stille og samtidig festlige omgivelser på Lysebu, at arbejde og opleve den særlige ro, der er forbundet med stedet har været meget vigtig for os danske forskere, der er kommet til Lysebu i årenes løb. Der er en helt specifik atmosfære, som er central for at formulere tanker i harmoni med omgivelser.

Desuden er Lysebu en nationalgave fra Danmark og samtidigt et norsk-dansk mødested, hvor atmosfæren er central for udvekslingen mellem danske og norske forskere og kunstnere. Her vil det være en katastrofe, hvis denne fredlige oase forsvinder. Det tilsvarende sted i Danmark "Schæffergården" ligger ligeledes i et beskyttet og stille område og repræsenterer et andet landskab end Lysebu. Og samarbejdet mellem Norge og Danmark omkring kulturen har haft en central plads i den humanistiske verden. Jeg vil være meget ked af, hvis den særlige stemning på Lysebu forsvinder i fremtiden.

KIRSTEN K. ROESSLER, PROFESSOR, DR., DEPARTMENT OF PSYCHOLOGY, FACULTY OF HEALTH SCIENCES, ODENSE

Astrid Kjeldgaard-Pedersen, Centre of Excellence for International Courts, University of Copenhagen

Jeg har netop læst om det planlagte byggeprojekt omkring Lysebu og ønsker i den forbindelse at gøre Oslo Kommune opmærksom på, at projektet vil have stærke negative konsekvenser for Fondet for dansk-norsk samarbeids stipendiater. Den omkringliggende natur er en meget væsentlig del af det, der gør ophold på Lysebu til noget helt særligt. Med generøs støtte fra Fondet arrangerede jeg i august 2015 en konference for Nordens fremmeste folkeretsjurister på Lysebu. I alt 45 forskere og praktikere deltog i konferencen, og alle var enige om, at Lysebu er et ideelt sted for frugtbar udveksling af ideer og erfaringer. Der er ingen tvivl om, at konferencen har været med til at skabe stærkere bånd mellem de folkeretlige fagmiljøer i Norden. Et afgørende element i konferencens succes var den følelse af ro og rum for fordybelse, der omgiver Lysebu pga af den fantastiske natur. Det er måske særligt slående for os danske gæster, som ikke er forvænt med denne type udsigt og omgivelser. Det vil efter min mening være meget sørgeligt, hvis det planlagte byggeri realiseres.

ASTRID KJELDGAARD-PEDERSEN ASSOCIATE PROFESSOR ICOURTS – CENTRE OF EXCELLENCE FOR INTERNATIONAL COURTS UNIVERSITY OF COPENHAGEN FACULTY OF LAW KAREN BLIXENS PLADS 16 2300 COPENHAGEN S

Hans-Olav Enger, Nordisk språkvitenskap, UiO

Det vil være uheldig om Lysebu, dansk-norsk konferansesenter gjennom mange år, blir såpass forringet som det blir lagt opp til med den planlagte oppføringa. Danske (og norske) gjester setter stor pris på Lysebu slik det er, og da er det ikke minst naturen som blir satt pris på. Etter en del opphold på Lysebu har jeg erfaring nok til å si såpass.

HANS-OLAV ENGER (PROFESSOR I NORDISK SPRÅKVITENSKAP VED UNIVERSITETET I OSLO)

Karin Hellandsjø. Henie Onstad Kunstsenter

Det er med sorg og bekymring jeg er gjort kjent med utbyggingsplanene 'Solborg'. Et eventuelt inngrep som dette vil få omfattende konsekvenser for mange av institusjonene i

området omkring. Mest utsatt er Lysebu, en unik perle som da ville ligge igjen som en ribbet øy i landskapet, frarøvet det vakre uteområdet som er en vesentlig del av stedets identitet.

Som kjent var Lysebu i sin tid en gave til det danske folk fra Norge; en institusjon som gjennom alle år har vært drevet i donatorenes ånd som en aktiv samfunnsaktør og en viktig kulturinstitusjon i byen. Henie Onstad Kunstsenter innledet i 2007 et samarbeid med Lysebu om depositum av bilder fra Kunstsenterets samling. Et konstruktivt samarbeid som har åpnet for formidling av norsk kunst både til Lysebus studenter og gjester, og til nærmiljøet. Ved den sist utbyggingen over Lysebuveien ble smertegrensen nådd. Mitt håp er at de gjeldende utbyggingsplanene stoppes og at Lysebu kan videreutvikles i samspill mellom natur og kultur-

KARIN HELLANDSJØ, TIDLIGERE DIREKTØR FOR HENIE ONSTAD KUNSTSENTER

Kjell Austin, Nordisk samarbeid

Jeg har i 30 år vært involvert i nordisk samarbeid, bla. gjennom ansettelse i Nordisk råd og Nordisk kulturfond. I alle disse år har samarbeid, kontakt og utveksling med Fondet for dansk-norsk samarbeid vært en særdeles viktig del av min virksomhet. Fondets to eiendommer, Lysebu i Oslo og Schæffergården nord for København, er perler i det nordiske samarbeidet, og har i alle år etter 2. verdenskrig vært en

møtearena for læring, kunnskap og personlig utvikling for svært mange mennesker. Jeg håper at det tas alle nødvendige hensyn til disse perspektivene i forbindelse med den planlagte utbygging på Lysebus naboeiendom. En eventuell forringelse av naturen og det helt spesielle miljøet på Lysebu vil innebære et stort tap for en institusjon som mange har brukt sine krefter og sitt pågangsmot for å etablere og vedlikeholde gjennom alle år. Å ta vare på dette betyr å vise respekt både for historien og vår framtid.

KJELL AUSTIN

Odd Arvid Storsveen, Institutt for arkeologi, konservering og historie UiO

Dette forslaget om utbygging er kulturell vandalisme.

ODD ARVID STORSVEEN, PROFESSOR

Else Bojsen

Det er med rædsel at jeg ser kommunens accept av bebyggelsesplanerne for området omkring Lysebu. At bo på Lysebu og være midt i den norske nåleskov er en lise for sjælen og giver ny inspirasjon. Og det var jo netop den oprindelige mening med stedet. Der er tale om en storslået gave til danskere der længes efter at opleve samhørighedsfølelsen med det ægte Norge. Ødelæg det dog ikke for os stakkels skovfattede lavlandsboer.

ELSE BOJSEN, ELSKER AF NORGE OG LYSEBU

Harald Bache-Wiig, professor, Universitetet i Oslo

Lysebu var en nasjonalgave til Danmark som takk for all hjelp til det norske folk under og etter krigen. Opprettelsen av fondet for dansk-norsk samarbeid ble begynnelsen på et nært fellesskap – ikke minst akademisk – mellom Danmark og Norge. Som norsk sendelektor i Danmark og senere som professor i ordisk litteratur ved UiO har jeg erfart hvor viktig Lysebu er og har vært både for akademisk samarbeid, men

også for kulturell nærhet og fellesskap. For danske studenter og forskere har stedet, beliggenheten og naturen betydning svært mye. Dette var også hensikten med Norges gave til Danmark. Stedet bør derfor vernes og beskyttes mot nåværende utbyggingsplaner – både av hensyn til stedets historiske betydning og av respekt for vår historie, men også av hensyn til den viktige kulturutveksling som foregår på Lysebu.

HARALD BACHE-WIIG, PROFESSOR I NORDISK LITTERATUR

Siri Lill von der Fehr Thowsen

Som nordist og medlem av en liten nordisk nettverksforening, Fritt Norden Norge, org. nr. 987 735 392, mener jeg at det er viktig at det ikke gjøres endringer i forslaget i planen om at eneboligbebyggelsen mot Lysebu begrenses til fordel for en grønn overgang mot Lysebu. Lysebu er en veldig viktig 'institusjon' for det dansk-norske samarbeidet, og det er viktig at Lysebu fortsatt skjerms for bebyggelse som ligger for tett inn på Lysebu område.

SIRI LILL VON DER FEHRTHOWSEN

Anita Eger Gervin

Jeg har med uro lest om planene for utbygging rundt Lysebu. Mange ganger har jeg vært gjest på Lysebu, deltatt på seminarer og ulike kulturbegivenheter og hatt glede av stedets unike beliggenhet og atmosfære, alltid med ettertanke om at stedet er en takkegave til Danmark for hva danskene gjorde for å hjelpe "broderfolket" under 2. verdenskrig. Jeg protesterer herved mot planene om utbygging rundt Soria Moria i Orreskogen. Å barbere åsen for trær tett innpå Lysebu vil være å rasere stedet karakter, fordi skogen rundt er med på å gi stedet sin egenart som oase i utkanten av Oslo. Lysebu ble i sin tid bygget akkurat der det ligger fordi naturen omkring var bortimot "eventyrlig". Faller trærne, vil stedet stå nakent igjen.

ANITA EGER GERVIN

Inger Andersen

Som bosiddende i Danmark er det helt unikt - en gave - at få oppleve Lysebu, som er en naturperle tæt på Oslo centrum. Det giver ro i sjæl og sind at være i Lysebus skønne omgivelser med de velholdte bygninger og den grønne skovs rene herlige luft. Jeg synes, det er så specielt at man på kort tid kan bevæge sig mellem Oslos hektiske liv og Lysebus stilhed. En gave for tilreisende så vel som fastboende. Turen mellem de to "verdener" op eller ned ad Lysebuveien er allerede forringet af bebyggelsen så tæt på. I håb om denne naturperle bliver beskyttet og bevaret for eftertiden sender jeg min hilsen

INGER ANDERSEN

Mereethe Jondalen

Det er en skam at vår felles hukommelse er så dårlig. Det burde ikke vært en problemstilling å skulle skade folkegaven Lysebu på denne måten! Oslo kommune ved plan og bygningsetaten og de politiske myndigheter bør her tenke seg om en gang til.

MERETHE MØLLER LIND JODALEN

Arne Henriksen, sivilarkitekt og Bjarne Aasen, landskapsarkitekt

Undertegnede har - på oppdrag for Fondet for dansk-norsk samarbeid - vært ansvarlig arkitekt og landskapsarkitekt ved utforming av enkelte tilbygg og tilliggende landskap til Magnus Poulssons opprinnelige bebyggelse på Lysebu. Landskapet rundt Lysebu

Det aktuelle utbyggingsområdet ligger på Voksenkollen, en av åsene som omkranser Oslo. Landskapet rundt Lysebu består av små høydedrag, åskammer og koller – noe som også reflekteres i navnebetegnelsene - Tryvannhøgda, Voksenåsen og Holmenkollen. Mellom disse skogkledde koller og åser ligger dalsøkk med bekkefar og trange tjern. Hele åsen faller i bratte skråninger ned mot byen og Sørkedalen. Like oppunder Voksenåsen på et nord-vestvendt platå, ligger Lysebu-anlegget med en storslagen utsikt til den indre delen av Sørkedalen og til Nord- og Vestmarkas skogkledde åser.

Vegetasjonen rundt Lysebu er den typisk østnorske skog av høye grantrær med innslag av løvtrær. Skogbunnen er røtter, lyng, gresstuser og bergnabber. Den store kvaliteten i landskapssituasjonen er forholdet mellom det tette skrånende skoglandskapet som omgir Lysebu og den storslagne lysningen og utsikten mot nord-vest. Mørket og lyset, slik veien ned til Lysebu-platået så fint beskriver/beskrev adkomsten. En viktig kvalitet er også opplevelsen av årstidene gjennom landskapets skiftende karakter. Beliggenheten og høyden gjør årstidene stabile og markante. Den varme og summende sommeren i kontrast til vinterlandskapet dype melankoli.

Solborg-prosjektet forringer gaven fra det norske folk til det danske folk

Lysebu er et svært godt eksempel på kvalitativ norsk bygningskultur i harmoni med et helhetlig skoglandskap med vidstrakt og vakker utsikt. En eventuell gjennomføring av Solborg-prosjektet vil forringe opplevelsen av «eventyrslottet i skogen» - som var en gave fra det norske folk med takk for mathjelpen under krigen. Lysebu styrker det danske

bildet av Norge – et bilde hvor den kraftfulle norske arkitekturen - det røffe og storslagne landskapet - er markant forskjellig fra det blide danske, med sin forfinede havekunst. Det ville være skammelig om kvalitetene i den opprinnelige gaven skulle gå tapt.

Vi slutter oss til forhåndsuttalelsene fra Naturvernforbundet som uttaler «Med utbyggingene i Voksenkollveien og eventuelt Solborg, vil Lysebu bli bygget helt inn og bli del av et boligfelt. Lysebu var Norges gave til Danmark etter krigen, og ideen med gaven var at bygget skulle ligge i det fineste av norsk natur, med skog og flott utsikt».

Om Solborg-prosjektet i en eller annen form skulle bli vedtatt utbygget er det i det minste påtrengende nødvendig å endre den planlagte adkomstveien til Solborg, som ifølge planen skal legges svært nær bebyggelsen på Lysebu. Det er tilsynelatende tatt større hensyn til egen bebyggelse og en simpel grusplass på utbyggers egen grunn enn til «Klenodiet Lysebu». Veitraseen må som minimum forskyves vekk fra Lysebu for å styrke skogkanten som ramme rundt Lysebu. Det samme gjelder også annen nærgående rasering av

Uendeligt mange samfundsnyttige projekter har fundet deres form i disse omgivelser. [---].

Der er med andre ord ikke tale kun om herlighedsværdi i naturen omkring Lysebu, men om en væsentlig samfundsokonomisk investering, som kan risikere at miste værdi ved den her foreslåede voldsomme bebyggelsesmæssige udnyttelse af området. Derudover kunne man nævne, at en gave givet som en tak for en helt afgørende fødevarerhjælp gennem flere år fra Danmark til Norge, også bør afkræve respekt ikke mindst fra en lægeforenings medlemmer.

Marianne Wirenfeldt Asmussen,

landskapet.

SIVILARKITEKT MNAL ARNE HENRIKSEN OG LANDSKAPSARKITEKT
MNLA BJARNE AASEN

Pia Gjellerup, direktør, formann

I anledning af den påtænkte tilladelse til omfattende bebyggelse af Den norske Lægeforenings ejendom Soria Morias naturarealer tillader jeg mig at henvende mig med en indsigelse. En lang relation til Norge har mange gange ført mig til Lysebu – den nærmeste nabo til de påtænkte byggeplaner. Jeg er efter flere år i styret for Fondet for dansk-norsk samarbejde nu formand for fællesstyret. Det giver mig en endnu tættere tilknytning til Lysebu, idet jeg således er overordnet ansvarlig for, at hundredevis af danske møder den norske natur og kultur med afsæt i Lysebu, som er Fondets norske hjemsted. Det danske er Schæffergården nord for København.

Lysebus historie er et meget stærkt vidnesbyrd om båndene mellem danske og norske. Fødevarehjælpen under 2. verdenskrig, som aldrig siden er overgået af nogen dansk folkeindsamling, bidrog i 1947 med det overskud, der var ved krigens afslutning, til at stifte fondet. Fondet modtog samme år den norske folkegave til Danmark i form af Lysebu som Danskehjem i Oslo. Lysebu er blandt alle danske kendt som Huset i Skogen. Et hus og dets omgivelser, som rummer en intens fortælling om den norske natur og folkesjæl, og som er den ene tvilling i et tæt dansk-norsk forhold i nutiden.

Dette udfordres nu af et omfattende byggeri helt tæt på Lysebus grund og bygninger. Der må altid være respekt for de forandringer, som tiden kræver. Således også for byggeri og trafik. Men omfanget og placeringen – blandt andet af hele den trafikale betjening af Solborg – helt tæt op ad Lysebus grund og bygninger gør det til et indgreb, der for altid vil mindske værdien af den norske folkegave til Danmark.

Jeg kan ikke tro, at der ikke kan ske justeringer af planerne, som efterlader Lysebu med mindre skadelige påvirkninger. Jeg tillader mig at håbe.

PIA GJELLERUP, FORMAND FOR FONDET FOR DANSK-NORSK SAMARBEJDE

Bo Lidegaard, fhv formann

Fra gode norske bekendte er jeg informeret om planerne om væsentligt at udbygge området omkring Soria Moria og Lysebu. I min egenskab af tidligere formand for Fondet for Dansk-Norsk Samarbejde, som ejer Lysebu, tillader jeg mig at gøre indsigelse mod disse planer.

Siden Lysebu efter krigen og besættelsen blev overdraget Fondet for Dansk-Norsk Samarbejde som en folkegave, der udtrykte taknemmelighed over den indsats, danske under krigen havde gjort for at afhjælpe nøden i Norge, ikke mindst gennem indsamlinger og indkøb i Danmark af mad til norske skolebørn, har Lysebu været et symbol for venskabet mellem Norge og Danmark - og den nære tilknytning mange danske føler til Norge og Oslo. Her er gennem flere generationer kommet utallige danske og norske - fra skolelærere til de kongelige - for at nyde hinandens selskab, og at studere hinandens samfund, kultur og sprog - og for at være sammen i den enestående natur, der omgiver Lysebu. På den måde er Lysebu, skoven og fjeldet vokset sammen med historien som et stærkt og levende vartegn for noget af det, der gør Oslo kendt som en unik storby, som har formået at udvikle sig til en moderne metropol uden at gå på kompromis med sin egen historie eller den natur, der indgår som en del af selve byen - ikke mindst i netop det område, hvor både Soria Moria og Lysebu ligger.

Det vil være synd for både byen og den helt særlige rolle, Lysebu spiller i det dansk-norske venskab, om den påtænkte udbygning af byen gennemføres. Det er en oase, som vil forsvinde sammen med en del af byens historie. Her er

måske ikke tale om et stort økonomisk tab - men om tab af kulturelle værdier, som betyder så meget også for en storby som Oslo.

Det håber jeg myndighederne vil tage i betragtning ved bedømmelsen af den pågældende sag.

BO LIDEGAARD

Vigdis Ystad, professor, fhv formann

Undertegnede har i 12 år vært medlem av styret for Fondet for dansk.-norsk samarbeid og i 7 av disse årene hadde jeg også vervet som leder av det norske styret. Jeg har således et inngående kjennskap til fondets eiendom Lysebu, både når det gjelder bygninger, beliggenhet og eiendommens nærmeste omgivelser, samt eiendommens bruk og funksjon. Som styreleder sørget jeg for å gi oppdrag til fremstående forskere (professorer i geologi og botanikk) slik at det ble utarbeidet geologiske og botaniske beskrivelser av Lysebus nærområder, inklusive Orreskogen. Funnene de gjorde var av stor faglig interesse. Deres fremstillinger har siden vært nyttige og høyt verdsatte informasjoner som blir stilt til rådighet for de tallrike danske stipendiater (og andre gjester) som har sine opphold på Lysebu, og de sakkyndige naturbeskrivelsene har bidratt til å øke og fastholde stedets verdi både som lærdoms- og rekreasjonsområde.

Jeg har sterke innvendinger til de foreliggende utbyggingsplanene. Dette har flere årsaker:

Orreskogen er et siste uberørt skogareal i dette området. Av naturvern hensyn er utbyggingen i seg selv forkastelig. (Jf. "urskogpreget" med rikt sammensatte biotoper der plante- og insektlivet er av særlig stor verd.) En slik massiv utbygging vil også ødelegge det visuelle inntrykk av den nåværende skogåsen og slik i stor grad bidra til å forringe Oslos grønne profil.

Den planlagte utbyggingen vil videre være direkte ødeleggende for anlegget Lysebu, som ligger i nær tilknytning til skogsområdet. Lysebu er Norges nasjonalgave til Danmark etter siste krig. Anlegget ble valgt som nasjonalgave nettopp på grunn av beliggenheten: det representerer en enestående kombinasjon av tradisjonell norsk byggeskikk og tradisjonell norsk (østlandsk) natur. Den tette naturkontakten er noe av det som gir stedet særpreget og må regnes som en del av den nasjonale gaven. Blir byggeplanene realisert, innebærer det at Lysebus særpreg for alltid vil være ødelagt og verdien av nasjonalgaven dermed tilintetgjort. (Verdi: for alle de danske stipendiater, kurs- og konferansedeltagere som hittil har kunnet benytte gaven for blant annet å oppleve dette ekte norske miljø.)

Å gi en gave innebærer i samsvar med rådende etikk at en ikke kan ta den tilbake etter eget behov. Det er imidlertid det som vil skje dersom Oslo kommune nå gir tillatelse til hensynsløs kommersiell utnyttelse av de arealene som grenser tett opp til nasjonalgaven Lysebu. Oslo vil i så fall gjøre seg skyldig i brudd både med opplagte naturvern hensyn og med nasjonale forutsetninger da gaven ble gitt, og slik bidra til å bringe skam over både seg selv og Norge.

VIGDIS YSTAD, PROFESSOR EMERITUS

Trond Bakkevig, prost, fhv styreleder

Jeg håper planleggingen av denne utbyggingen kan skrinlegges

TROND BAKKEVIG, PROST VESTRE AKER, TIDLIGERE STYRELEDER

Poul Nesgaard, fhv formann

For Fondet for Dansk-Norsk Samarbejde vil en udbygning betyde, at den norske nationalgave til Danmark, Lysebu, forringes. Da Lysebu blev valgt som Fondets norske domicil, var det netop for at Fondets danske stipendiater, kursusdeltagere, konferencedeltagere og andre gæster skulle få en oplevelse af noget unikt norsk, hvor oplevelsen af skoven

og udsigten er de bærende elementer. Den særegne skovoplevelse som Lysebu giver, er allerede forringet ved at Soria Moria har bebygget oversiden af Lysebuvejen. Dersom Soria Moria nu også får tilladelse til at udbygge den sidste del af det ubebyggede naturområde, vil Lysebus karakter blive helt forandret. Det vil for altid forringe den oplevelse Lysebu skal give, og dermed også værdien af nationalgaven til Danmark. Særlig alvorlig er virkningen af den planlagte tilkørselsvej til Solborg der ifølge planen skal lægges klods op af bygningerne på Lysebu. For os er det vigtigt at vise Oslo kommune, at denne sag ikke kun er et lokalt anliggende, men at vi peger på de forpligtelser som følger med nationalgaven, og at dette er noget som vedrører Norges forhold til Danmark som naboland. Vi fik en gave, som vi er dybt taknemmelige for. Den var omgivet af de smukkeste, skovklædte bjerge og med et frit udsyn så langt øjet rakte. Vi vil forsat være taknemmelige, men gaven vil aldrig blive den samme som først tænkt!

POUL NESGAARD FORHENVÆRENDE FORMAND FOR FONDET FOR DANSK/NORSK SAMARBEJDE

Svend Jakobsen, fhv. formand for Folketinget og finansminister

Indholdet i ovenstående saksnr. er for mig både chokerende og uforståeligt. Norges Folkegave til broderfolket i Danmark, som tak for hjælp under 2. verdenskrig, var valgt med omhu med henblik på at danske brødre og søstre kunne opleve typisk norsk byggeri placeret i ægte norsk skov og natur. Lysebu har i mere end et halvt århundrede været den største og vigtigste enkeltformidler af norsk natur og norsk kultur til det danske broderfolk. Såvel skovrydningen som byggeriet og den planlagte vejføring til Solborg der er indeholdt i ovennævnte saksnr. er i klar modstrid med intentionerne bag Norges Folkegave til danskerne, og jeg kan ikke kraftigt nok appellere til at vise respekt for gaven og intentionerne bag. Det vil forudsætte et nej til såvel skovrydningen og vejføringen indeholdt i denne sag. Håber fornuften og respekten for Norges Folkegave vil sejre.

SVEND JAKOBSEN, FHV. FORMAND FOR FOLKETINGET OG FINANSMINISTER

Jan Inge Sørbø, professor, Høgskulen i Volda

Hensynet til Lysebu, som var Norges nasjonalgave til Danmark efter krigen, bør veie tung. Jeg var i 12 år styremedlem i Fondet for dansk-norsk samarbejde, og vårt sterkeste kort var nettopp eiendommene - Lysebu i Norge og Schæffergården i Danmark. Vi kunne ta i mot gjester fra innland og utland, politikere og nobelprisvinnere, kunstnere og regjeringsforhandlere, i vissheten om at vi hadde en unik eiendom og et unik utsyn å vise frem. Dette dreier seg om mer enn en vanlig nabotomt, det handler om et sted og en eiendom med nasjonal betydning og med en enestående historie. Å bygge dette inne i et boligfelt innebærer en ignorering eller overkjøring av dette nasjonale klenodiet. "Man kan ikke være trygg for noe som er skjønt - i Stavanger", skrev Garborg i sin tid, da noen ville fylle igjen Breiavatnet for å gi plass til jernbanen. Måtte ikke det samme sies om Oslo!

JAN INGE SØRBØ, PROFESSOR, HØGSKULEN I VOLDA.

Erik Norman Svendse, biskop, kgl. konfessionarius

Som mangeårigt medlem af Styret for Fondet for Dansk-Norsk Samarbejde har jeg besøgt Lysebu mange gange, også efter min afgang som styremedlem. Stedet er et af de smukkeste konference- og studiecentre, jeg kender, særdeles velindrettet og omgivet af den smukkeste norske natur. Der er en ro og skønhed, som måske især gør indtryk på en dansker.

Det bekymrer mig derfor stærkt, at der er planer om at

bebygge naturområdet ved Lysebu yderligere. Det vil ikke kunne undgå at forringe naturoplevelsen ved besøg og medføre øget trafik og støj. Min opfordring er derfor, at der ikke gives byggetilladelse til det pågældende projekt, der vil forringe besøget for kommende generationer af danske og norske studerende.

ERIK NORMAN SVENDSEN, BISKOP, KGL. KONFESSIONARIUS.

Marianne Wirefeldt, mag. art.

Undertegnede Marianne Wirefeldt Asmussen henvender sig til Oslo Kommune efter at være blevet bekendt med ovenstående planlagte byggeprojekt, idet jeg på det kraftigste tager afstand fra en sådan udnyttelse af naturområdet mellem Lysebu og Soria Moria.

Jeg udtaler mig på følgende baggrund: som kunsthistoriker blev jeg i 1979 involveret i arbejdet for Fondet for Dansk Norsk Samarbejde. Jeg har siden og gør det fortsat virket som udstillingsarrangør på en lang række udstillinger i fondets regi både på Schæffergården i Danmark og på Lysebu, og jeg har siddet i det danske styre som repræsentant for kunsten i 14 år. Jeg har altid arbejdet vederlagsfrit, idet mit professionelle virke i hovedsagen var som museumsdirektør i DK, og arbejdet for fondet har jeg opfattet som et offentligt ombud i en fornem sags tjeneste.

I disse mange år har jeg fulgt og bevidnet fondets betydningsfulde arbejde på begge steder. Begge ejendomme er først og fremmest fondsejendomme, der også driver hotelvirksomhed. Hvad der er ganske usædvanligt og bestemt af fondets statutter er, at hotelvirksomhedens overskud benyttes til den ideelle virksomhed nemlig stipendiatophold. Mange tusinde studerende og færdiguddannede har i mere end 50 år modtaget afgørende viden OG inspiration til deres fortsatte arbejde, netop ved ophold på et af disse to steder. Da fondet ved sin oprettelse efter 2. Verdenskrig modtog ejendommen Lysebu som en gave og en tak for maden, var netop beliggenheden i naturen af væsentlig betydning, ligesom tilgængelighed fra Oslo var det. Uendeligt mange samfundsnyttige projekter har fundet deres form i disse omgivelser. At hotelvirksomheden i dag kan virke mere synlig må ikke underkende de mange samfundsnyttige projekter, der gennem årene er blevet til i fondets regi.

Der er med andre ord ikke tale kun om herlighedsværdi i naturen omkring Lysebu, men om en væsentlig samfundsøkonomisk investering, som kan risikere at miste værdi ved den her foreslåede voldsomme bebyggelsesmæssige udnyttelse af området. Derudover kunne man nævne, at en gave givet som en tak for en helt afgørende fødevarerhjælp gennem flere år fra Danmark til Norge, også bør afkræve respekt ikke mindst fra en lægeforenings medlemmer.

På denne baggrund så jeg meget gerne den her foreslåede bebyggelsen henlagt til et andet område.

MARIANNE WIRENFELDT ASMUSSEN, KUNSTHISTORIKER, MAG. ART. GRUNDLÆGGER AF OG TIDLIGERE DIREKTØR FOR KAREN BLIXEN MUSEET

Torben Kornbech Rasmussen, fhv direktør

Undertegnede er blevet opmærksom på Kommunens byggeplaner omkring Soria Moria og området ved Lysebu. Set fra Lysebu må byggeriet vurderes som en klar forringelse af det natur- og skovområde, der omgiver Lysebu. Som mangeårig dansk gæst og bruger af Lysebu og tidligere medlem af styret for Fondet for Dansk-Norsk Samarbejde vil jeg meget beklage, hvis denne naturmæssige forringelse af Norges statsgave til Danmark skulle blive gennemført. Jeg opfordrer stærkt til, at planerne revurderes.

TORBEN KORNBECHE RASMUSSEN TIDLIGERE DIREKTØR I DET DANSKE UNDERVISNINGSMINISTERIUM TIDLIGERE MEDLEM AF STYRET FOR DANSK-NORSK SAMARBEJDE

Rune Korsgaard, fhv. direktør

Jeg vil gjerne komme med en innsigelse vedrørende utbygging af Solberg. I mere end 30 år, er jeg jævnlig kommet på Lysebu, og har nydt den norske gjæstfrihed over for os danskere. Jeg har følt mig privilegert ved at kunne oppleve den norske uberørte natur omkring Lysebu. Det er med forfærdelse at skulle oppleve, at denne natur bliver spoleret. Det var ikke det, der var meningen med folkegaven. Her skulle dansk og nordmænd kunne mødes i ro og fred og tale og diskutere sammen. Jeg håber, at kunne påvirke jeres beslutning, så Lysebu fortsatt kan forblive en "Perle" i den norske natur. Det setter vi danskere stor pris på.

RUNE KORSGAARD

Thomas Kristoffer Monsen

Siden området var allerede regulert, burde den forbli det grunnet nærliggenheten til Nordmarka. Den gamle femmila går rett gjennom tomten, og hvis den plutselig blir til et fortau, ødelegger den veldig mye historie. Er ikke den gamle femmila beskyttet? Det er blåsti gjennom området og nydelig skog som kommer til å bli ødelagt. Lysebu har historie fra 1916, og bygger dere en vei rett ved siden av, ødelegger dere mer historie med plutselig rundt 100-140 biler kjørende forbi hver eneste ukedag. Bråket kommer til å ødelegge for hotellet og sjarmen. Med den trafikken, byggingen og fjerning av skog, ødelegger dere hele konseptet for Lysebu. Gjør dereselv en tjeneste og besøk Lysebu, og se for dere at all skogen blir fjernet. Området har et preg som vil bli borte med for mye bebyggelse. Bevar området for fremtidige generasjoner. Ikke bygg den veien rett ved siden av hotellrom til Lysebu. Dette kommer til å fremføre tap til hoteldriften. Ikke fjern den nydelige skogen. Dere burde også undersøke hvorfor det plutselig har gått gjennom at det skal bli lov å bygge der da utvikler har tatt et ugunstig prosjekt mot å få lov til å bygge her. Bestiklinger?

THOMAS KRISTOFFER MONSEN

Knut Are Tvedt

Det er med vantro jeg leser at PBE anbefaler utbyggerne å rasere området sør for Lysebu hotell. Det foreliggende planforslaget vil ødelegge omgivelsene til Lysebu, Norges nasjonalgave til Danmark som takk for hjelpen under annen verdenskrig.

Jeg har selv i flere år hatt gleden av å undervise danske lærerstudenter som er på kurs på Lysebu. I år har vi hatt 11 kurs på Lysebu med til sammen over 400 studenter og lærere. De har alle fått noen uforglemmelige dager på Lysebu. Kursene gir et innblikk i norsk språk, litteratur og samfunnsliv.

Lysebu er Norges gave til Danmark som takk for matvarehjelpen under annen verdenskrig. En hytte på fjellet er den fineste gaven nordmenn kan gi bort. Beliggenheten på Voksenkollen får våre danske venner ut på vinteraktiviteter i akebakken, slalåmbakkene eller langrennsløypene. De får også en innføring i historien til Frognerseteren/Holmenkollen-området og dette områdes betydning for skiløping og dermed for forståelsen av norsk identitet.

Eventyrslottet Lysebu er en perfekt ramme om disse kursene, og det er naturlig å ha både forelesning om og opplesing av norske folkeeventyr.

Nå er det altså fare for at hele det herlige naturområdet som omgir Lysebu, vil bli forvandlet til et stort byggeområde. Erfaringene med byggeprosjektene på oversiden av Lysebuveien viser hvor stor forringelsen av området blir. Men en ny utbygging vil ikke bare ytterligere ødelegge Oslos grønne profil og at et viktig rekreasjonsområde blir borte. Norges nasjonalgave til Danmark eies av Fondet for dansk-norsk samarbeid. En av grunnene til at Lysebu ble innkjøpt til formålet, var beliggenheten i skogen og med utsikten som skal vise noe genuint norsk for våre danske venner.

Lysebu har i 70 år bidratt – mer enn kanskje noe annet – til det særegne gode forholdet mellom Danmark og Norge. En utbygging av det siste ubebygde naturområdet rundt Lysebu vil for alltid ha ødelagt verdien av nasjonalgaven Lysebu. Det følger forpliktelser med en nasjonalgave, og dette er momenter som må telle i denne saken. Dette dreier seg ikke bare om en lokal utbygging, men har konsekvenser for forholdet mellom nabolandene Norge og Danmark.

Planene om utbygging av "Solborg" må avvises.

KNUT ARE TVEDT, FORELESER OG KURSKOORDINATOR FOR DE DANSKE STUDENTKURSENE PÅ LYSEBU

Grannar:

Kjetil Løvmon Holden

Jeg viser til kunngjøring om offentlig ettersyn av planforslag Solborg, Voksenkollen fra 12.06.2017. Ønsker med denne uttalelsen å peke på noen viktige aspekter ved planforslaget og generelt når saken skal vurderes videre.

1. Nærhet til t-bane og trafikksituasjon – i strid med kommuneplan

I innledningen til planforslaget vises det til nærhet til t-bane på 400-800m (Lillevann og Skogen). Dette er luftlinjer tatt ut fra kart, og i realiteten er Skogen stasjon utilgjengelig direkte, da man må over diverse stup. I praksis er det Lillevann (skogs-sti), Voksenkollen eller Voksenlia som vil bli brukt alt ettersom hvor på feltet man befinner seg. Av erfaring fra Orreskogen (jeg er beboer her) bruker de fleste Voksenlia, noe som er 15 min (20 min) gangavstand fra Orreskogen. Stien til Lillevann stasjon er om vinteren mindre farbar. Nærhet til t-bane er ikke ensbetydende med at t-bane er foretrukket transportmiddel. Holmenkollbanen er lang og kronglete og bruker god tid både ned og opp, og barnefamilier (som det er mange av i Orreskogen) med et tett dagsprogram velger bilen. Det er ingen i Orreskogen som tror at dette vil bli annerledes for beboerne på Solborg. Dette strider mot knutepunkt-strategien i gjeldende kommuneplan. Voksenkollen ligger veldig langt unna et knutepunkt. Vi mener at planforslaget er i direkte strid med dette. De fleste familier i området disponerer 2 biler, som brukes hyppig hver dag. Slik vil det også bli for beboerne i Solborg. Gode intensjoner og miljøvennlige tanker blir dessverre ofte satt til side av praktiske behov. Det betyr enda større press på veinettet nedover med kjøp og forurensing, som allerede er et stort problem i rushtidene.

2. Fjernvirkning – Solborg tar horisonten og ødelegger den blå-grønne profilen

I planforslaget fremstiller tiltakshaver bebyggelsen som hus i skogen, og at randsonene skal bevares. All erfaring fra Orreskogen tilsier at dette blir ekstremt vanskelig å gjennomføre, om ikke umulig. I etterkant av at arbeidet med infrastruktur som vei og lignende var utført i Orreskogen, har Orreskogen opplevd at ca 500 trær har falt som følge av vind/storm eller blitt felt pga stor fare for skade på eiendom og folk.

3. Nærvirkning – Solborg tar bort det meste av siste rest av grønn skog på Voksenåsen.

Mange beboere i Voksenåsen (Orreskogen, Lillevann, Voksenkollen mm) har nettopp kjøpt bolig i området på grunn av grøntarealen, skogen og friluftslivet og dyrelivet man har her. Mange har gjort kjøpene her basert på undersøkel-

ser som har vist at det var lite sannsynlig med utbygging rundt Soria Moria (da vedtektene tydet på at det ikke ville bli utbygging her). Det er dermed svært uheldig at det nå likevel eventuelt åpnes for utbygging, og det kan sees på som et svik mot personer som har kjøpt bolig i området under forutsetning av at det skulle være i en grønn lunge. Om Oslo Kommune godkjenner en storstilt utbygging på tomten så er det å anse som urimelig overfor nåværende beboere i området, og det kunne tenkes at man kunne reist søksmål mot kommunen for trivselsforringelse for beboerne. Det er ikke mange grøntarealer/skogsarealer igjen i Oslo rundt boligområder og det er noe man må etterstrebe å beholde. Om det eventuelt skulle vært åpnet for en utbygging, så burde det vært gjort likt som i Orreskogen. Nemlig salg av enkelttomter til forskjellige privatpersoner og utbyggere. Slik at man på den måten kunne unngått å få en stor bebygging som ser helt lik ut og som står altfor tett. Det hadde tross alt vært mer spiselig for nåværende beboere om det ble en utbygging av forskjellige eneboliger/tomannsboliger og som det nå legges opp til med haugervis av like boliger som står fremstår altfor tett og med for lite grøntarealer/skog som beholdes.

4. Jeg tillater meg også å stille spørsmålsteget ved om Solborgprisjektet kan være i strid med eierens, Stiftelsen Soria Moria Den norske lægeforenings konferanse- og utdanningscenter, egne vedtekter, og slik sett er ulovlig. Ref vedtektene som blant annet sier:

"Stiftelsen har som formål å erverve eiendommen gnr. 33, bnr. 1098 i Oslo, for å bebygge eiendommen med sikte på å utnytte den i utdanningsøyemed. Stiftelsen kan erverve og eventuelt bebygge også andre eiendommer i dette øyemed"

"Driften av eiendommen skal ikke ta sikte på å gi stiftelsen økonomisk fortjeneste. Men virksomheten skal søkes drevet slik at stiftelsen ved utleie av lokalene, herunder internatplassene, - og eventuelt på annen måte – så vidt mulig blir i stand til å dekke sine driftsutgifter og øvrige økonomiske forpliktelser."

Utvikling av eiendommen for salg av privatboliger med 3-sifret antall millioner i profitt virker ikke å være lovlig å gjennomføre for stiftelsen i følge vedtektene.

KJETIL LØVMON HOLDEN

Jonny Welle

I saksbeskrivelsen fremkommer det at Plan- og bygningssetaten anbefaler planforslaget med forbehold om at et sikres god fremkommelighet til T-banestasjonene i området gjennom etablering av gangareal. Videre oppgis det i detaljreguleringen at nærmeste T-banestasjon er 400- 800 m (Lillevann og Skogen) unna planområdet og det er ingen bussforbindelse til området. I kapittel 3.2.1 er det under bilde merket "Figur 2.2.2.7. Bebyggelsesstruktur" lagt ved et bilde som viser tre ulike traseer til hhv Skogen og Lillevann t-banestasjon.

Som etaten er kjent med fra utbyggingen av Orreskogen er sørlige traseen til Skogen stasjon ikke gjennomførbar på grunn av konflikt med grunneier mot Lillevannsveien som ikke ønsker ferdsel over sin eiendom. Den nordlige traseen er tegnet inn i svært bratt terreng og må så langt jeg kan skjønne forutsette et trappehus eller tilsvarende. Den midterste traseen er også lagt i svært ulendt terreng.

Tilgang til offentlig kommunikasjon er svært viktig, og byplanleggingen bør legge til rette for at kollektiv blir det naturlige førstevalget. Etter å ha bodd 5 år i Orreskogen har vi erfart følgende: Det er ikke tilgang til nærmeste Skogen stasjon som ligger 200 meter fra huset. Våre naboer mot Lillevannsveien har satt opp høyt stålgjerde for å hindre ferdsel over eiendom. På vinterhalvåret er det ikke mulig å

benytte Lillevann t-banestasjon på grunn av snø, is, ulent terreng og manglende belysning. Det medfører at man må benytte Voksenlia stasjon med adkomst via en utbrøytet sti mellom Veslekleiva og Blåbærsvingen. Da vi kjøpte tomten i Orreskogen fremkom det av reguleringsplanen at det skulle opparbeides adkomst til Skogen stasjon. Jeg oppfordrer etaten å ikke villedde nye beboere i Solborg om tilgang til offentlig kommunikasjon.

Ber derfor om at Plan- og bygningssetaten ikke anbefaler planforslaget før forslagsstiller fremlegger en plan for helårlig (brøytet og belyst) gangvei til t-banestasjon.

JOHNNY WELLE

Sunniva Borgen

Området nord og øst for Soria Moria er allerede nylig (2016-17) sterkt utbygget både i nord og øst med et betydelig antall boliger, som har gjort et stort innhogg i naturen og dyreliv. Etter at også Orreskogen tidligere er utbygget er skogen sør for Soria Moria (Solborg terrasse) en av de få gjenværende grønne lunger.

En utbygging av dette området vil ødelegge Oslos grønne profil ytterligere, et område som i dag brukes flittig av skoler, barn og turgåere som friluftsområde. Å legge til- og avkjørselsvei ut i Voksenkollveien tett opp til to større boligområder (Voksenkollveien 80-88) og (Voksenkollveien 45) med små barn er kritikkverdig. Hvis dette planforslaget følges, må det antas at de fleste vil benytte bil pga dårlig tilgjengelighet til offentlig kommunikasjon. Dette vil innebære betydelig økning av trafikken i Voksenkollveien i nordlig og sørlig retning. Denne trafikken vil gå gjennom flere større boligområder lenger ned i Voksenkollveien med uoversiktlige utkjøringer og et betydelig antall barn (Voksenkollveien 112-134, Hospitsveien og Thorleif Haugsvei). Dette vil øke risikoen for alvorlige trafikk uhell med barn betydelig.

Å bruke skadestatistikker som ikke tar høyde for den store utbyggingen, som har foregått i området nylig (2016-2017), vil ikke gi et tilstrekkelig bilde av denne risikoen. Slik dette feltet er planlagt er det uforståelig at avkjørsel i så fall ikke er ført ut i Lillevannsveien - en vei med få boligfelt.

SUNNIVA MARGARETH BORGEN

Morten Berg

Jeg legger merke til at dette planforslaget tror at det går fint å lage et boligfelt inne i skogen uten at trær og skog forsvinner. Tidligere prosjekter, f.eks. Orreskogen, har vist at dette ikke blir tilfelle. Det å ha utsikt og plen som ikke blir ødelagt av skygge har en stor økonomisk- og trivselsverdi, slik at det aller fleste kutter ned skogen.

Hvis skogen skal stå uberørt må det på plass en tilsynsordning og et erstatningsansvar for det kommende vellet. Kommer dette ikke på plass må planforslaget endres slik at det vises hvordan det ser ut når alle nærliggende trær er fjernet. De store vinduene vil synes godt fra hele Røa/Bogstad/Fossum/Bærum.

Det må også planlegges godt hvordan barn og ungdom skal ta seg ned til skoler og t-baner. Barn og ungdom går sjeldent omveier og tar seg gjennom hager og privatområdet hvis dette er godt tilrettelagt. Vi i lillevannsveien 65 er plaget med at gjerder, plen og hekker blir ødelagt av ulovlig fremkomst fra nye byggefelt.

Det er lange avstander til t-baner fra planforslaget, og gangveier som er tegnet i forslaget er bratte. Dette er et område hvor det kommer mye snø og når det ikke er snø er plaget med mye is fra november til sent april. Hvis dette skal fungere må de ha snøsmelteanlegg eller kostbar måkeavtale som garanterer trygg ferdsel god tid før jobb og skolestart. Generelt er fortauer lav prioritert ved måking. Når man er bor utenom hovedveier og busstraseer blir disse sjelden måkt før kl 12, og når brøytebiler måker om morgen og snøen fyller fortauene må barna gå i veien.

Siden forslaget egner seg til barnefamilier må offentlig måkeprioriteringen forbedres samt privat avtale for gangveier inne på planforslaget. Busslinjer må også vurderes.

Hvordan fikk legeföreningen denne tomten, hvis det var gave/arv var det med noen føringen eller ønsker om den videre forvaltningen?

MORTEN BERG

Merethe Wiel

Vi har med stor interesse sett igjennom og er på mange måter positive til utviklingsplanene. Vi stiller oss dog skeptiske til beskrivelsen av kollektivtilgjengeligheten, ref pkt 2.2. 500 m fra Skogen og figur 2.2.2.8. med skisse over stier til t-banen.

Skissen viser sti sydover gjennom Orreskogen, tvers gjennom a-feltet og sti nordover tvers gjennom Lillevannstunets hus. Disse går begge over private eiendommer og jeg stiller med undrende til om det er søkt om tillatelse til å opparbeide og selge dette som offisiell vei til t-banen.

Det fremstår som mer realistisk at beboerne på Solborg enten vil gå til Lillevann stasjon eller til Voksenlia gjennom skogen til Orreskogens d-felt, bruke veien i Orreskogen ned til Bålbærsvingen (privat vei uten fortau), gå ned Veslekleiva (ikke en sti kommunen tar hånd om) og Lillevannsveien til Voksenlia stasjon.

Det virker da nærliggende å be om at planforslaget tar dette innover seg og viser til hvordan man vil sikre god fremkommelighet gjennom hele året: opparbeidelse, drift og vedlikehold av veiene, feks ved Veslekleiva (bl.a. strø, måke, lys, gjerde). Ellers vil elevene til Grindbakken fra Solborg bruke Voksenlia stasjon dersom de tar t-banen nedover fra Voksenkollen eller Lillevann stasjon. Da fremstår dette som en god anledning til igjen å oppfordre kommunene til å sikre at Oslo Sporveier ser til at gapet mellom t-banen og perrongen på Voksenlia blir sikret bedre slik at ingen skader skjer. Innsender

MERETHE WIEL

Andreas Rønsdal

Denne uttalelsen dreier seg ikke utelukkende om utbygging på Solborg, men summen av utbyggingen som skjer i Voksenkollen. Det er de siste årene gitt klarsignal for storstilt utbygging i et område som må sies å være et av Oslos minst sentrale. Transport fra dette området foregår stort sett i bil, og all trafikk må bruke samme vei ned fra toppen. For utbyggingen på Solborg er det utført en trafikkanalyse, som beskriver en reisemiddelfordeling hvor 77 % av reisene foregår med bil (22 % som passasjer), 9 % med kollektiv, og 15 % til fots og syklende. En kollektivandel på 9 % er ufatteleg lav, til å være i Oslo kommune.

Området er bratt, det er langt til t-banen, og det finnes ikke andre kollektivmidler i nærheten. Biltrafikken beregnes til en ÅDT på 330. Det skrives videre at en økning i ÅDT på 330 ikke vil ha innvirkning på Voksenkollveiens kapasitet. Det er i og for seg sant, men det er ikke i Voksenkollveien problemene ligger. En grunnleggende feil ved denne trafikkanalysen, er at den kun tar for seg de nærmeste veiene. Alle som kjører fra Voksenkollen må kjøre Holmenkollveien eller Ankerveien/Frognersterveien for å komme seg noe sted. Det vil si at i disse veiene er det summen av all utbygging på Voksenkollen som utgjør økningen i ÅDT. Det er også verdt å stille spørsmålsteget ved beregningen av ÅDT. I kartet på side 3 (Figur 3), vises ÅDT i området.

Ovenfor Voksenkollveien er det en ÅDT på 3000 i Holmenkollveien. I Voksenkollveien ovenfor Thorleif Haugs vei er det en ÅDT på 1500. I Holmenkollveien nedenfor Voksenkollveien er det en ÅDT på 5500. Det vil si at de nye boligfeltene i Voksenkollveien/Thorleif Haugs vei genererer en ÅDT på 1000. Det er naturlig å tro at utbyggingen på Solborg sammen med de andre utbyggingsplanene på Voksenkollen

vil generere enda mer trafikk enn dette.

Vi vil altså få en økning i ÅDT på over 1000 fra disse nye feltene. Trafikkanalysen sier at 5000 i ÅDT er forholdsvis lavt til moderat, og at veinettet er tilfredsstillende for slike trafikkmengder. For strekningene som er tatt med i trafikkanalysen stemmer dette, men lenger ned i Holmenkollveien er det smalt, svingete, og dobbelt så høy ÅDT. Dette er ikke tatt med i trafikkanalysen. Det må lages en overordnet trafikkanalyse for området, som tar med seg veier helt ned til Ring 3, da de som bor på Voksenkollen ikke kun kjører rundt i lokalområdet.

Det er bygget mange nye boenheter ovenfor Besserud de siste årene, og en meget stor andel av disse beboerne kjører bil til jobb, til skole, til fritidsaktiviteter.

Det betyr en enorm økning i trafikk lenger ned i Holmenkollåsen. Problemområder som Holmenkollveien, Stasjonsveien, Holmenkollveien, Sørkedalsveien, Smestadkrysset, Slemdal, Gaustad og Vinderen får økt trafikk for hvert år som går. I Ankerveien ved Besserud står køen både morgen og kveld, og mengden trafikk kombinert med skolebarn og treningssyklister skaper daglig farlige situasjoner.

Summen av all utbygging på Voksenkollen gir altså trafikkproblemer helt andre steder, da befolkningen her opp dessverre ikke er kjent for å være flittige brukere av kollektivtransport. Mange bor i kort luftlinje fra nærmeste t-banestasjon, men det er bratt og ulendt terreng, noe som gjør den reelle avstanden mye lenger. Resultatet er at folk kjører bil.

Vi ser for tiden diskusjonen om plassering av bomstasjon ved Bygdøy, da befolkningen der ikke har nødvendig tilbud som butikker der de bor. For nye boliger på Voksenkollen er nærmeste matbutikk på Besserud, mens man må til Slemdal, Vinderen eller Røa dersom man skal ha annet enn det helt nødvendige. Bilturen fra Solborg til Røa Senter tar 15-16 minutter, og er på nesten 8 km. Dersom du skal reise kollektivt, tar dette 49 minutter, og du må bytte reisemiddel underveis. Jeg vet hva jeg hadde valgt. Bilturen fra Solborg til Slemdal Senter tar 12-13 minutter, og er på ca 6 km. Dersom du skal reise kollektivt, tar dette 35 minutter, iberegnet 13 minutters gange til Voksenkollen t-banestasjon. Dersom du skal reise til Vinderen Senter, tar det 15 minutter med bil, og 28 med kollektivtransport. Mange i dette området reiser til Skøyen/Karenslyst Allé for å handle, det tar 22-26 minutter i bil, og over 1 time med kollektivtransport. Hvis man kun skal ta den daglige handelen, eller hente en pakke på posten, bruker man 8 minutter til Matkroen på Besserud i bil, mens det tar 26 minutter med t-banen. (Alle reisetider er tatt fra Google Maps 28/6 kl 17.00.)

De samme reisetidene vil man få ved arbeidsreiser, da det ikke er påregnelig at alle som bor på Solborg har jobb langs t-banelinje 1.

Oslo kommune har satt mål om klimavennlig utbygging. Denne planen er et eksempel på hvordan man ikke må bygge i Oslo. Biltrafikken vil øke, da det er absolutt enkleste utvei når alternativene tar mye mer tid. Det jobbes i dag med bilfritt byliv, og det er veldig bra, men det er utenfor Ring 3 at de store utfordringene knyttet til bilbruk ligger.

Oppsummering: Det må gjøres en overordnet trafikkanalyse for hele influensområdet. All utbygging må stanses inntil det er vist hvordan utbygging her ikke påvirker trafikkbildet andre steder i negativ forstand.

- Det må opparbeides sykkeltraséer og trygge gangforbindelser i hele influensområdet.
- Fartssoningsplanen for Vestre Aker må settes ut i livet snarest, sånn at det blir tryggere å ferdes i området uten bil. Fartsgrensene må ned, og det må opparbeides fartshumper og trygge krysningspunkter.
- Kollektivtilbudet må forbedres, sånn at det blir enklere å velge bort bilen.

ANDREAS RØNSDAL

Terje Andersen

I Hoveddokumentet står på side 42 kap 5.1.1 følgende informasjon:

“Planområdet ligger ca 30-40 min fra Oslo sentrum med bil og ca 50 minutter med kollektivtransport (frem til den sentrale delen av planområdet). Nærmeste T-banestasjoner er Lillevann og Skogen som ligger ca 500 og 800 meter unna planområdet. Lillevann er det nærmeste stoppet, men det er ingen stiforbindelse mellom planområdet og Lillevann stasjon. Linje 1 Frognerseteren – Helsfyr som er eneste T-banelinje i området har avgang hvert 15 min i rushtiden og 30 minutters avganger utenfor rushtiden. ”

Her er det en del feil: Skogen er klart nærmeste T-banestasjon til utbyggingsområdet og også stasjonen nærmest sentrum. Det burde prioriteres gangvei evt sti med trapp til Skogen T-bane. Det vil også tjene beboere i Orreskogen. Kjøretida på T-banen fra Skogen til Majorstua er 25 min og med 2 min ekstra er man på Nationaltheatret. Med 5-10 min gangtid fra stasjon til utbyggingsområdet er man nede i 30-35 min reisetid kollektivt, dvs omtrent som med bil. Lillevann er vesentlig lengre unna utbyggingsområdet enn Skogen og med 2 min lengre kjøretid med banen. T-banelinje 1 kjører i dag tilnærmet 15 min rute hele trafikkdøgnet helt opp til Frognerseteren. Utsagnet om 30 min frekvens utenom rushtid er feil. Innsender

TERJE ANDERSEN

Jan William Roll

Mener at dette strider mot tankene rundt Marka-grensen, og vil ødelegge mye av den fine naturen vi har. Fortetting bør skje i sentrum med høyere hus. Bevar skogen!

JAN WILLIAM ROLL

Cecilie og Christian Tollefsen

Orreskogen Huseierforening har kommet med en uttalelse på vegne av foreningens medlemmer. Vislutter oss til uttalelsen, men har et par tilleggs kommentarer.

Det er tragisk at man planlegger å rasere et unikt område, som nå er en av de siste grønne lommene utenfor markagrensa med et prosjekt som har minimal effekt på boligsituasjonen i Oslo, og som beriker en stiftelse som overtok området med et formål om å bevare naturen.

Mer spesifikt vil vi henstille plan- og bygningsetaten til å vurdere følgende spesifikke punkter:

- **Infrastruktur:** Kollektivtilbudet er svært begrenset og veinettet er allerede overbelastet helt ned til både Slemdal og Røa.
- **Stier:** Stier er en meget viktig del av transportnettverket når man skal forflytte seg i dette området. Det er ved tidligere utbygginger, både på Lillevann og i Orreskogen, blitt gjort en svært dårlig jobb av kommunen for å ivareta stier. Noen strekninger er blitt endret fra gangavstand til at det er nødvendig med bil fordi korte stier ikke er blitt ivaretatt. Det er svært viktig at eksisterende stier blir værende og forbindelsene med Voksenkollveien og Lillevann opprettholdes. Slik planforslaget er nå, vil bebyggelsen gå direkte over vår hovedadkomst til Lillevann stasjon, som er vår nærmeste t-banestasjon. Skog og grøntområder: Det er innlysende at de eksperter som har uttalt seg i denne saken representerer utbygger og således ikke er særlig troverdige. Man trenger ikke se lenger enn til områdene rundt huset vårt for å se at gran og furutrær raskt vil forsvinne med de minimalskogsområdene det er lagt opp til i det foreslåtte prosjektet. Hvis man mener alvor med at man ønsker å bevare skogen må man ha færre enheter og større avstander til eksisterende hus. Både for å behol-

de grøntområder og adkomst til Lillevann stasjon, mener vi at den nederste rekken med 10 hus med tilhørende vei burde fjernes.

- **Byggegrenser:** Skulle dagens forslag bli godkjent til tross for de massive protestene som foreligger vil vi anmode om at byggegrensene på tomtene holdes så langt opp i terrenget som mulig slik at den lille skogen som blir igjen blir gitt så god sjanse til å overleve som mulig

CECILIE OG CHRISTIAN TOLLEFSEN

Ulf Myrbø

Som huseier i Orreskogen stiller jeg meg bak tidligere innsendte uttalelse fra Orreskogen Huseierforening i samarbeid med Voksenkollen Vel, Lillevannseter Boligsameie datert 11.02.2015, samt siste uttalelse fra Orreskogen Huseierforening datert 17.08.2017.

Personlig vil jeg legge ekstra vekt på argumentene knyttet til infrastruktur og trafikkbelastning. Kapasitet og trafiksikkerhet lang Voksenkollveien og Holmenkollveien må selvfølgelig ivaretas på en tilfredsstillende måte, men vel så viktig er å sikre økt trafikkapasitet i allerede etablerte flaskehals i tilknytningspunkter som Holmenkollveien/Stasjonsveien, Smestad, Slemdal og Vinderen. I denne sammenheng vises det til nye statlige retningslinjer fra 26. september 2014 for samordnet bolig-, areal og transportplanlegging hvor det blant annet heter; «Nye utbyggingsområder bør styres mot sentrumsnære områder med muligheter for utbygging med mindre arealkonflikter. Utvikling av nye, større boligområder må sees i sammenheng med behovet for infrastruktur.»

Med så omfattende pågående og planlagt utbygging av Voksenkollen og Holmenkollen må det gjennomføres en mer grundig utredning av trafikksekvensene før ny utbygging kan tillates. Det må etableres en helhetlig planlegging og utvidelse/nybygging av infrastruktur før ny utbygging kan gjennomføres.

Planforslaget vil medføre en omfattende avvirking av skog i stedvis svært bratt terreng med mye bebyggelse nedenfor i Voksenkollen/lia. Med stadig økende ekstremnedbør stilles det spørsmål om konsekvenser i form av jorderosjon og forflytning av masser ved store nedbørmengder er tilstrekkelig utredet og håndtert i forliggende planforslag. Dette kan potensielt være en sikkerhetsrisiko for bebyggelsen i Orreskogen og Lillevann området.

I spørsmålet om fjernvirkning stiller jeg meg bak kommentarene fra Bymiljøetaten hvor det pekes på at skogbeltet må utvides for å unngå uttørking og rotvelt som følge av sterk vind. Videre må avstanden til bebyggelse overfor skogbeltet økes for å unngå at man på et senere tidspunkt argumenterer for at skogen må fjernes på grunn av sikkerhet for husene. Mange har kjøpt bolig i området for nærhet til naturen og rekreasjon. Det ligger en merket tursti med tilhørende grøntareal i umiddelbar nærhet til det foreslåtte tiltaket. Rekreasjonsverdien vil bli betydelig forringet ved gjennomføring av tiltaket. Dersom det overhodet skal være ny bebyggelse i det foreslåtte planområdet bør det etableres et mye bredere skogbelte/buffersone. Da vil man oppnå betydelig redusert fjernvirkning, bedre forutsetninger for bevaring av skogen i buffersonen, mindre risiko for erosjon og flomvann og økt rekreasjonsverdi for alle beboere i Voksenkollen.

Til sist stiller jeg meg bak spørsmålet om det kan være riktig at Legeforeningen som har ervervet området for utnyttelse til utdanningsformål skal kunne drive omfattende eienomsutvikling med utelukkende profitt som formål. I beste fall er dette et gedigent forvaltningsmessig feiltrinn fra det offentlige, og hvor Legeforeningen også blir stående i et pussig lys moralsk sett. Heldigvis kan dette feiltrinnet fort-

Marius Wormdal, byplanlegger

Til det massive problemkomplekset som den planlagte og pågående utbyggingen av Voksenkollen utgjør, må det også i tilfellet Solborg tilføyes at anleggstrafikken utgjør en uvanlig stor belastning.

Vi vet fra før at utbyggingsmønster og transportsystem bør fremme utvikling av kompakte byer og tettsteder, redusere transportbehovet og legge til rette for klima og miljøvennlige transportformer. I henhold til klimaforliket er det et mål at veksten i persontransporten i storbyområdene skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange. Potensialet for fortetting og transformasjon bør utnyttes før nye utbyggingsområder tas i bruk. Nye utbyggingsområder bør styres mot sentrumsnære områder med mulighet for utbygging med mindre arealkonflikter. Utvikling av nye, større boligområder må sees i sammenheng med behovet for infrastruktur.

I tillegg må vi rette oppmerksomheten mot anleggsperiodens fotavtrykk i LCA analyser. Den etter hvert endeløse og ukoordinerte utbyggingen av Voksenkollen, byens mest krevende nurtomter, utgjør en betydelig klimabelastning. Den tekniske dokumentasjonen knyttet til støy og klimagassutslipp finnes i bemerkningene til Saksnr 201500243 Ullveien 12. Den daglige byggepraksis innebærer at tungt lastete anleggsmaskinerskalslepese og pkkronglete, allerede overbelastede fjellveier, frakote + 10 til kote + 500, idehøyere sjikt uten fortau, gjennom hårnålsvinger, mellom syklistene og skolebarn, og til slutt gjennom hittil urørte skogområder, der rådyr, rev og gaupe bor.

MARIUS WORMDAL, BYPLANLEGGER

Sture Simon Borgen

Området Nord og Øst for Soria Moria er allerede nylig (2016-17) sterkt utbygget både i nord og øst med et betydelig antall boliger, som har gjort et stort innhogg i naturen og dyreliv. Etter at også Orreskogen tidligere er utbygget er skogen sør for Soria Moria (Solborg terrasse) en av de få gjenværende grønne lunger. En utbygging av dette området vil ødelegge Oslos grønne profil ytterligere, et område som i dag brukes flittig av skoler, barn og turgåere som friluftsområde. Å legge til- og avkjørselsvei ut i Voksenkollveien tett opp til to større boligområder (Voksenkollveien 80-88) og (Voksenkollveien 45) med små barn er kritikkverdig. Hvis dette planforslaget følges, må det antas at de fleste vil benytte bil pga dårlig tilgjengelighet til offentlig kommunikasjon. Dette vil innebære betydelig økning av trafikken i Voksenkollveien i nordlig og sørlig retning. Denne trafikken vil gå igjennom flere større boligområder lenger ned i Voksenkollveien med uoversiktlige utkjøringer og et betydelig antall barn (Voksenkollveien 112-134, Hospitsveien og Thorleif Haugsvei). Dette vil øke risikoen for alvorlige trafikk uhell med barn betydelig. Å bruke skadestatistikker som ikke tar høyde for store utbyggingen, som har foregått i området nylig (2016-2017), vil ikke gi et tilstrekkelig bilde av denne risikoen. Slik dette feltet er planlagt er det uforstå-

Til sist stiller jeg meg bak spørsmålet om det kan være riktig at Legeforeningen som har ervervet området for utnyttelse til utdanningsformål skal kunne drive omfattende eiendomsutvikling med utelukkende profitt som formål. I beste fall er dette et gedigent forvaltningsmessig feiltrinn fra det offentlige, og hvor Legeforeningen også blir stående i et pussig lys moralsk sett. Heldigvis kan dette feiltrinnet fortsatt unngås.

Ulf Myrbø

Camilla Tully

Jeg ønsker å kommentere planen for infrastruktur til økt bruk av kollektivtransport. I planen som er skissert er det ikke planlagt gangvei mellom feltene Orreskogen og Solborg og mellom Orreskogen/Solborg og Lillevann. Det betyr i praksis at alle som flytter inn vil som i Orreskogen være avhengig av to biler.

I tillegg forverres tilgangen til Voksenkollen fra Orreskogen. I planen nevnes Skogen stasjon. Vedlagt ligger bilde av avstengt turvei mellom Orreskogen og lite byggefelt i Lillevannsveien. Det er ingen vei ned til korteste stasjon som skissert i planforslaget. Det er heller ikke tilgang til Skogen stasjon via regulert turvei fra Orreskogen 2, da plan- og bygg glemte å ta med dette da de ga tillatelse til bygg i Lillevann. Gangveien ender i en eiendom som nekter adgang. Gåavstand er derfor fra Orreskogen 15 min til Voksenlia eller 10min til Lillevann sommersti (voksen uten barn) barna bruker ca. 25 min fra Orreskogen til Voksenlia. Om vinteren er Lillevann stasjon utilgjengelig.

Fra Solborg vil det være ca. 15+ min å gå til Voksenkollen stasjon+ økt reisetid fordi stasjonen ligger "feil vei" i forhold til byen. (4 min. Lenger reisetid enn Skogen stasjon) Reisevei Skogen-Stortinget er allerede 29 min. Men uten mulighet for å kunne trille vogn til barnehager på Lillevann og Voksenkollen er man helt avhengig av bil uansett.

Jeg ser at det er planlagt gangvei mot Voksenkollen, men hvorfor ikke pålegge utbygging av ordentlig vinteråpne gang/turvei "riktig vei" Etter et byggeprosjekt på Lillevann ble det gruset turvei fra Lillevann og opp til Voksenkollen, som er mye brukt av turgåere med vogn og sykkel. Det gjorde også noen av barnehagene tilgjengelig om man bor på Lillevann og Voksenkollen. Det er ufornuftig å ikke knytte alle byggefeltene sammen med gang/turvei slik at det vil være mulig å benytte banen i større grad.

Det er også farlig skolevei for barna i Orreskogen i dag. Flere gangveier bidrar til minsten kjøring til skolen. Utbygger utalte i forslaget at det er for bratt å lage gangvei til Lillevann. Jeg tror det er mulig å legge en trasé ut fra

Orreskogens B-felt og lenger ned en der dagens tursti går. Denne vil kunne komme ut ved husene innerst ved skogkanten. Det er ikke i utbyggers interesse at det skal være mulig å opparbeide gangvei. Denne muligheten bør derfor utredes av kommunen.

Ellers ligger husene i planen veldig tett med hagene mot Orreskogen. Jeg frykter at det blir vanskelig å komme seg over til dette byggefeltet og over til Voksenkollen uten tydelige big flere regulerte turveier. Lekeplasser og friområder blir raskt gjerdet inn her oppe.. Marerittet at Solborg i likhet med byggefeltet i Lillevannsveien ved Skogen stasjon, vil gjerde oss ute. Derfor er det viktig at det regulerer turveier mellom skog og byggefelt i planen.

Prosjektet virker også veldig massivt med en haug helt like "kasser." Arkitekturen kræsjer med resten av området. I Orreskogens reguleringsplan var det forbud mot flatt tak og påbud om saltak. Det samme burde eventuelt gjelde her.

Det beste hadde selvfølgelig vært å la skogen barna våre er så glade i få leve!

CAMILLA TULLY

Michael Stegger Nielsen

Vann og strøm må undersøkes slik kommunen har tatt forbehold om. Vi sliter med dette lengre oppe på veien

Fortau må bygges ned til Kragstøtten, men også langs Voksenkollveien hele veien ned til T-banen. Der er for mye trafikk der allerede nå til det er forsvarlig å gå der med barn - især på vinteren hvor veien blir smallere og skibussen kjører der

Trafikkbelastning. leste et sted der er vurdert ca 600 bildøgn med en slik utbygning. Ikke enig i vurdering om veien tåler dette slik den er nå. Fortau er absolutt kritisk for å ivareta sikkerheten til alle de barn som går denne veien til T-banen. Dertil er der en del turisttrafikk og skibussen på vinteren som tar kapasitet som antakelig ikke er hensyntatt i beregningene. Vi der bor der i dag opplever allerede veien som middels trafikert

Er der tenkt inn barnehage- og skoletilbud? vi sliter jo allerede i dag med begge deler. der er kun 1 barnehage i området til barn under 1 år og den er privat og har stor tilgang grunnet t-bane tilbud fra Majorstuen. Grindbakken skole er også ganske sprengt og kan vel neppe absorbere alt som bygges. Flytter man til Voksenkollen i dag skal man være ytterst heldig om man får barnehageplass før Besserud og folk flytter fra området grunnet dette. Er der tenkt på tilgang på matvarer mv?

MICHAEL STEGGER NIELSEN

Tom R. Kjeldsberg

Jeg ber om at dere tar en seriøs vurdering av trafikksituasjonen i området. Nærhet til offentlig kommunikasjon er overdrevet i positiv retning - med mindre man lager ett fullgodt gangvei-alternativ til Skogen stasjon. Derfor er jeg redd for at denne utbygning vil bare føre til økt press på veinettet rundt viktige knutepunkt - som allerede i dag er under press. Kjøring til Grindbakken skole + kjøring over Slemdal + Vindern + Smestad.

TOM R. KJELDSBERG

Dansk proteststorm: Nasjonalgave ødelegges

Et boligprosjekt i Holmenkollen i regi av Soria Moria, Den norske lægeforenings konferanse- og utdanningssenter, vekker reaksjoner i Danmark.

Tore Årdal NYHETER fredag 25. august 2017 4:00 (Oppdatert 25. august 2017 2:25)

Under andre verdenskrig samlet det danske folk inn store summer for å sende mat til Norge. Det ble delt ut flere tusen matpakker over hele landet.

Etter krigen stod det igjen en stor sum med innsamlede midler. Disse pengene la grunnlaget for Fondet for dansk-norsk samarbeid. Som takk for hjelpen under krigen, ga Norge Lysebu i gave til Fondet. Tanken var at dansker skulle kunne reise til Norge og oppleve norsk kultur.

Nå mener mange dansker at denne nasjonalgaven risikerer å bli kraftig forringet. På naboeiendommen har nemlig Soria Moria, Den norske lægeforenings konferanse- og utdanningssenter, planer om å bygge 75 eneboliger og rekkehus i samarbeid med Krag-arvingene. Det totale planområdet er på 71,9 mål.

Det har i de siste dagene strømmet inn med høringsuttalelser fra Danmark til Plan- og bygningsetaten (PBE).

Fondet for dansk-norsk samarbeid skriver at byggeprosjektet vil påføre Lysebu store ulemper og forringe Lysebus muligheter til å realisere sitt formål. Fondet mener også at planene er i strid med de forutsetningene som lå til grunn for Legeforeningens ervervelse av eiendommen Soria Moria.

Fondet hevder dessuten at illustrasjonen på åpningssiden i planforslaget er misvisende, og ber om at den blir fjernet.

Ny Carlsberg Fondet, som har bidratt med skulpturer av danske kunstnere på Lysebu, oppfatter planene «som et brudd på de forutsetninger som gjaldt da Lysebu ble gitt som norsk nasjonalgave til Danmark».

Bo Lidegaard, tidligere formann i Fondet for dansk-norsk samarbeid, skriver at det vil være synd for både byen og Lysebu hvis utbyggingsplanene gjennomføres.

- Det er en oase, som vil forsvinne sammen med en del av byens historie. Her er kanskje ikke tale om et stort økonomisk tap - men om tap av kulturelle verdier, som betyr så meget også for en storby som Oslo, uttaler Lidegaard.

Den danske pianisten Niels Balle, som ofte har optrådt på Lysebu, håper ikke at dette området forsvinner «bare på grunn av at man vil utbygge Soria Moria.

- Denne unike naturen omkring Lysebu og Nordmarka har mange ganger inspirert meg som kunstner og komponist, skriver han.

Dette er altså bare noen av reaksjonene som er kommet inn til PBE.

Hans Christian Bestum, tidligere sjef for Soria Moria hotell- og konferansesenter, er nå kontaktperson for tiltakshaver. Han sier til Estate Nyheter at «saken nå må gå sin gang med offentlig ettersyn og politikernes behandling».

- Vi mener vi har lagt frem en skånsom løsning, hvor det tas veldig mye hensyn til randsonen og vegetasjonen, sier Bestum, som også påpeker at skogen er overmoden.

<http://www.estatenyheter.no/> 17.0.825